

ƏDALET

Qurucusu:
Adil Minbaşiyev

İctimai-siyasi, hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı ilin
iyulundan çıxır

№ 45 (6088) 22 noyabr 2024-cü il

Qiyməti 40 qəpik

Bakı İrəvandan təzminat tələb etdi

Bax:səh-3

Azərbaycan və Türkiyə dəniz xüsusi təyinatlılarının birgə təlimi keçirilir

2024-cü ilin hazırlıq planına əsasən, Azərbaycan və Türkiyə respublikalarının Hərbi Dəniz Qüvvələrinin (HDQ) sualtı hücum və sualtı müdafiə bölmələri ilə qardaş ölkədə "SAT-SAS-2024" birgə təlimi keçirilir.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan MN-dən bildirilib.

Türkiyə Respublikasının Marmaris şəhərinin Aksaz dəniz bazasında keçirilən birgə təlimdə dəniz xüsusi təyinatlıları hədəf gəmilərinin zəbt edilməsi üzrə tapşırıqları yüksək peşəkarlıqla yerinə yetirib.

Təlimin növbəti günlərində plana əsasən, hər iki ölkənin xüsusi təyinatlı bölmələri quru və dəniz döyüş taktikalarının işlənməsi, helikopterdən enmə üsullarının yerinə yetirilməsi, şərti sahil ərazisinin zəbt edilməsi, partlamamış döyüş sursatlarının və dəniz minalarının axtarışı, eləcə də məhv edilməsi üzrə tapşırıqları icra edəcəklər.

Qeyd edilib ki, birgə təlim noyabrın 29-dək davam edəcək.

Türkiyədə polisə silahlı hücum

Türkiyənin İzmir şəhərində bir qrup tərəfindən polis əməkdaşlarına silahlı hücum olub.

Hadisə İzmirdə şübhəli şəxslərin saxlanılması zamanı baş verib. Ölə keçirilən şəxslər polis əməkdaşlarına atəş açıb.

İlkin məlumata görə, hadisə zamanı üç polis əməkdaşı yaralanıb. Onlardan ikisinin vəziyyətinin ağır olduğu bildirilir.

Fransanın addımları sülh prosesinə zərbdür

Ermenistanın geniş şəkildə silahlanmasını həyata keçirən, militarizmi və revanşizmi təşviq edən Fransanın addımları sülh prosesinə zərbdür.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə XİN-in məlumatında bildirilib. "Azərbaycanı hədəf alan, eləcə də normallaşma prosesini təhlükə altına salan bu addımlara son qoyulması Fransa tərəfindən təkidlə tələb olunub", - məlumatda vurğulanıb.

Qeyd edək ki, Fransanın Azərbaycandakı səfiri Ann Bua-yon bu gün Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılıb.

Bu şəhər Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı statusunu aldı

Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatına - TÜRKSOY-a üzv dövlətlərin Aşqabadda keçirilən 41-ci toplantısında Aktau 2025-ci ildə Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı elan edilib.

Adalet.az xəbər verir ki, tədbirdə TÜRKSOY-un Baş katibi Sultan Raev, Qazaxıstan, Türkmənistan, Özbəkistan, Qırğızıstan, Türkiyədən mədəniyyət sahəsinin nümayəndələri, eləcə də beynəlxalq təşkilatların rəhbərləri iştirak ediblər.

Görüşdə əsas diqqət türk mədəniyyətinin inkişafına və türk dövlətləri arasında qardaşlıq münasibətlərinin möhkəmləndirilməsinə yönəldilib. İştirakçılar türkdilli xalqların mədəni irsinin qorunub saxlanılması və populyarlaşdırılması istiqamətində birgə səylərin gücləndirilməsini müzakirə edərək qərarlar qəbul ediblər.

Nazir pensiyaların nə qədər artacağını açıqladı

"Əmək pensiyalarının orta aylıq məbləği növbəti ildə 531 manat və ya cari il ilə müqayisədə 8 % çox proqnozlaşdırılır".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya, Əmək və sosial siyasət, Səhiyyə, Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitələrinin bu gün keçirilən birgə iclasında əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev deyib.

Nazir bildirib ki, yaşa görə əmək pensiyalarının orta aylıq məbləğini isə 569 manat və ya bu ilin sonuna gözlənilən göstəricidən 8 % çox olacağı proqnozlaşdırılır: "Bu ilin sonuna gözləntimiz odur ki, əmək pensiyalarının orta aylıq məbləği 494 manata, yaşa görə əmək pensiyasının orta aylıq məbləği isə 527 manat olacaq. Növbəti ildə 8 %-lik artımla pensiyaçılara daha əhatəli dəstək tədbirləri təqdim edilə biləcək".

"Azərbaycan vətəndaşları 2025-ci ildə daha yaxşı yaşamaq imkanlarına malik olacaqlar"

"2025-ci ildə insanların rifahının daha da yaxşılaşdırılması üçün mümkün olan genişmiqyaslı tədbirlərin həyata keçirilməsi 2025-ci ilin dövlət büdcəsində öz əksini tapıb. Güman edirəm ki, Azərbaycan vətəndaşları 2025-ci ildə daha yaxşı yaşamaq imkanlarına malik olacaqlar".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Milli Məclisin 4 komitəsinin birgə iclasında 2025-ci ilin büdcəsinin müzakirəsi zamanı parlament sədrinin birinci müavini Əli Əhmədov deyib. Onun sözlərinə görə, hər bir hökumətin fəaliyyətini qiymətləndirən ən mühüm parametrlərdən biri odur ki, hökumət qarşısına çıxan problemləri həll edə bilir.

"Həm də ondan ibarətdir ki, hökumət hər növbəti ildə insanlara daha yaxşı, yüksək və keyfiyyətli həyat təqdim edə bilir. Düşünürəm ki, 2025-ci ilin dövlət büdcəsində bu cəhətlər özünün hərtərəfli əksini tapıb".

Ombudsman hərbiçilərə ödənilən pul təminatının artırılmasını təklif edib

Hərbi qulluqçulara (müddətli həqiqi hərbi qulluqçular istisna olmaqla) tutduqları vəzifəyə, habelə hərbi rütbələrə görə ödənilən pul təminatının, eyni zamanda müvəqqəti mənzil kirayəsi üçün pul məbləğinin artırılması təklif edilir.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Azərbaycanın İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsmanın) Səbinə Əliyeva parlamentdə gələn ilin büdcə zərfinin müzakirəsində çıxışı zamanı deyib.

O, eyni zamanda - müharibə veteranlarının sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi məqsədilə "Müharibə veteranlarına Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdü"nün məbləğinin artırılmasını tövsiyə edib.

GÜNÜN LƏTİFƏSİ

Birinci gün birinci sinif şagirdləri dərsə gəliblər. Müəllimə başa salır:

- Uşaqlar siz dərsə gəlmisiz. Dərsdə sakit oturmaq lazımdır. Əgər nə isə soruşmaq istəyirsinizsə, əlinizi qaldırın!

Bir oğlan əlini qaldırır.

- Nəyə soruşmaq istəyirsən?

- Yox, sadəcə yoxlamaq istəyirəm sistem necə işləyir?

Prezident bir sıra birinci instansiya məhkəmələrinə hakimlər təyin etdi

Prezident İlham Əliyev bir sıra birinci instansiya məhkəmələri hakimlərinin təyin edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən, hakim vəzifəsinə aşağıdakı namizədlər birinci instansiya məhkəmələrinin hakimləri təyin edilblər:

Ağır cinayətlər məhkəmələri üzrə:
Gəncə Ağır Cinayətlər Məhkəməsi
İbişov İlkin İlqar oğlu
Müslümov Bəhrüz Firizman oğlu
Lənkəran Ağır Cinayətlər Məhkəməsi
Nəbiyev Cavanşir Şirvan oğlu
Nuriyev Aqil Abdul oğlu
Şəki Ağır Cinayətlər Məhkəməsi
Aşurova Günay Raqif qızı
hərbi məhkəmələr üzrə:
Tərtər Hərbi Məhkəməsi
Qənberov Tağı Ədalət oğlu
inzibati məhkəmələr üzrə:
Gəncə İnzibati Məhkəməsi
Hüseynov Nurali Əvəz oğlu
Sumqayıt İnzibati Məhkəməsi
Mahmudlu-Abbaszadə Mehriban Tapdıq qızı
Məmmədli Qəşəm Fərhad oğlu
Şəki İnzibati Məhkəməsi
Şirinova Əsədova Günel Soltan qızı
kommersiya məhkəmələri üzrə:
Gəncə Kommersiya Məhkəməsi
Məmmədli Əbülfəz Namiq oğlu
Şəki Kommersiya Məhkəməsi
Hüseynova Elnarə Ramiz qızı
Şirvan Kommersiya Məhkəməsi
Nəbiyev Rəmzi Sultan oğlu
Bakı şəhərinin rayon məhkəmələri üzrə:
Bakı şəhəri Binəqədi Rayon Məhkəməsi
İbrahimova Aytəkin Nazim qızı
Nəsiyov Samir Nadir oğlu
Bakı şəhəri Xətai Rayon Məhkəməsi
Şövkətli-Mənsimli Leyla Şahin qızı
Bakı şəhəri Səbuncu Rayon Məhkəməsi
Həsənov Teymur Həsən oğlu
Məmmədova Günel İqbal qızı
Bakı şəhəri Yasamal Rayon Məhkəməsi
Əsədov Aytəkin Aqil oğlu
rayon (şəhər) məhkəmələri üzrə:
Ağstafa Rayon Məhkəməsi
Mürsəlova Heyran Mehman qızı
Astara Rayon Məhkəməsi
Meybullayeva Şəfiqə Eldar qızı
Balakan Rayon Məhkəməsi
Cəfərova Arifə Namus qızı
Bərdə Rayon Məhkəməsi
Məhərrəmov Bayram Yusif oğlu
Xaçmaz Rayon Məhkəməsi
Bayramov Samir Zakir oğlu
İmişli Rayon Məhkəməsi
Ağakışiyeva Lətafət Almazxan qızı
Lənkəran Rayon Məhkəməsi
Ələsgərov Elvin Əvəz oğlu
Masallı Rayon Məhkəməsi
Hüseynov Elşən Təbrizoviç
Siyəzən Rayon Məhkəməsi
Quluzadə Günel Cəbrayıl qızı
Sumqayıt Şəhər Məhkəməsi
İsmayılova Günel Rza qızı
Nəsimiyev Fərid Aydın oğlu
Şəmkir Rayon Məhkəməsi
Heydərova Nazlı Azər qızı
Şirvan Şəhər Məhkəməsi
İmanov Əli Sərməz oğlu
Tovuz Rayon Məhkəməsi
Hacıyev Süleyman Aslan oğlu
Zaqatala Rayon Məhkəməsi
Məmmədova Zərifə Faiq qızı.

Bu sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

Hikmət Hacıyev: "İlham Əliyev beynəlxalq ictimaiyyətlə açıq və səmimi dialoq həyata keçirdi"

Azərbaycan Respublikası Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin başa çatması, ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin tam şəkildə təmin olunmasından sonra global gündəlikdə duran məsələlərin həllinə və global problemlərə öz töhfəsini vermək baxımından daha genişmiqyaslı və global xarakterli xarici siyasət həyata keçirir. COP29 da bu xüsusda olan tədbirlərdən biridir.

Adalet.az xəbər verir ki, bu fikri Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev COP29 çərçivəsində noyabrın 16-da Azərbaycan Televiziyasında açıqlamasında deyib.

Hikmət Hacıyev bildirib ki, Azərbaycan Respublikası ilk növbədə, inklüziv, ədalətli və tam şəffaf şəkildə nəticə yönümlü danışıqlara və COP-un gündəliyində duran, COP29-un mahiyyətini təşkil edən iqlim maliyyələşməsi ilə əlaqədar mövzulara yaxından töhfə verəcəyini COP-un sədrliyini üzərinə götürdüüyü andan etibarən açıq şəkildə bəyan edib. Prezident İlham Əliyev bu prosesdə Azərbaycanın mövqeyini və bütöv-

lükde iqlim diplomatiyası ilə əlaqədar ölkəmizin baxışını çıxışında açıq şəkildə ifadə etdi. Dövlətimizin başçısının çıxışı dünya mediası, COP-da iştirak edən çoxsaylı ekspertlər və xarici ölkələrin nümayəndələri tərəfindən böyük maraq və rəğbətlə qarşılanıb.

"Prezident İlham Əliyev tərəfindən digər məsələlərdə olduğu kimi, bu məsələdə də beynəlxalq ictimaiyyətlə açıq və səmimi dialoq həyata keçirildi ki, biz yaşıl transformasiya haqda yalnız ümumi sözlərlə danışıqla iqlim problemini global miqyasda həll etmiş oluruq. Dünyada əsas çirkləndirici faktorlar, ölkələr var. COP-u keçirən ölkələrə münasibətdə aparılan feyk-nyus və propaqanda xarakterli çirkin kampaniyaları, tendensiyaları kənara qoyaraq, əsas çirkləndirici faktorların miqyası və ölkələrin tutduqları rol barədə açıq və səmimi danışmaq lazımdır. Ona görə də Azərbaycan Prezidentinin tezisləri aparılan müzakirələrdə ana xətti müəyyən edən istiqamətlərdən biridir və bu, dünyanın mütləq əksəriyyətinin fikirləri ilə üst-üstə düşməklə yanaşı, xüsusilə inkişaf etməkdə olan ölkələrin baxışlarını əks etdirir. Bir faktı nəzərə almaq lazımdır ki, Prezidentin tezisləri Paris Rəzi-laşmalarının mahiyyətinə və fəlsəfəsinə tamamilə uyğundur. Paris Rəzi-laşmaları əldə edilən zaman ana konsepsiya o qoyulmuşdu ki, burada dövlətlərin ümumi, lakin fərqləndirici məsuliyyətləri var. Bu o deməkdir ki, sənaye inqilabından başlayaraq, dünyada karbon emissiyalarının artmasında məhz inkişaf etmiş ölkələrin xüsusi məsuliyyəti var. Ona görə də dünyanın bugünkü maliyyə hədəflərinin müəyyən edilməsində və onun müqabilində töhfələrin verilməsində inkişaf etmiş ölkələrdən böyük gözləntiləri var", - deyərək Prezidentin köməkçisi xüsusi vurğulayıb.

XİN-dən AŞ-nin bu konvensiyasının rəyinə:

Bu istiqamətdə...

Xarici İşlər Nazirliyi (XİN) Avropa Şurasının Milli Azlıqların Müdafiəsi haqqında Çərçivə Konvensiyasının Azərbaycan Respublikası tərəfindən icrasına dair Məşvərət Komitəsinin Beşinci Rəyini dair şərh edib.

Adalet.az xəbər verir ki, şərhə qeyd olunur:

"Azərbaycan Respublikası, Milli Azlıqların Müdafiəsi haqqında Çərçivə Konvensiyasına fəal və məsuliyyətli tərəf kimi və bütün dünyada etnik, mədəni, dil və dini tolerantlığın və etimadın təşviqi fəaliyyətləri ilə çox yaxşı tanınan ölkə olaraq monitorinqin beşinci dövrü ərzində Çərçivə Konvensiyasının Məşvərət Komitəsi ilə yaxından əməkdaşlıq edib. Bu dövr üzrə hesabat təqdim edildikdən sonra Komitənin nümayəndə heyəti Azərbaycana səfər edib, çoxsaylı aidiyyəti dövlət qurumlarının təmsilçiləri ilə yanaşı, regionlarda milli azlıqların nümayəndələri ilə görüşüb və İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkil (Ombudsman) Aparatında və milli azlıqların QHT-ləri ilə görüşlər keçirib.

18 noyabr 2024-cü il tarixində dərc olunmuş Məşvərət Komitəsinin Beşinci Rəyində konvensiyanın həyata keçirilməsində hökumətin göstərdiyi səylərin qeyd edilməsinə baxmayaraq, rəydəki bir sıra mülahizələrin əsassızlığı və ölkədəki realıqları dəqiqliklə əks etdirməməsi Komitənin təbii etdiyi müəyyən yaşamağa dair ciddi suallar doğurur. Rəydə bir çox müsbət milli nailiyyətlərə, uğurlu milli siyasətlərə, islahat və təşəbbüslərə diqqət yetirilməyib və onlara etinasız yanaşılıb.

Bundan əlavə, 2023-cü ilin sentyabrında antiterror tədbirlərindən sonra baş verən inkişaflara dair rəydə yer alan əsasən siyasiləşdirilmiş iddialar beşinci monitorinq dövrünün müddətinin çərçivəsindən kənara çıxır. Azərbaycanın Beşinci Dövlət Hesabatında 2017-2022-ci illər üzrə müddətə aid müvafiq məlumatların yer alması, habelə davam edən hərbi işğal və Azərbaycan Respublikasının erməni əsilli şəxslərin yaşadığı ərazilər üzərində qanuni suveren nəzarətinin olmamasına görə konvensiyanın hesabatın əhatə etdiyi dövr ərzində həyata keçirilə bilmədiyinə dair qeydlərin həmin hesabatda əksini tapması, Məşvərət Komitəsinin sözügedən iddialarının konvensiyanın konkret

müddət çərçivəsində icrasını qiymətləndirmək üçün verilən mandatdan kənara çıxdığını göstərir.

Azərbaycan Respublikasının ərazilərinin bir hissəsində, bu ərazilərdə suveren nəzarətin həyata keçirilməsinə və oradakı erməni əsilli şəxslərə münasibətdə Çərçivə Konvensiyasının müddəalarının tam tətbiqinə mane olan hərbi işğalın aradan

Laçın yolu ətrafında vəziyyət və ya etnik ermənilərin Qarabağ bölgəsindən Ermənistanla köçməsi) dair bir çox yalan iddialar qəbul edilməzdir.

Çərçivə Konvensiyasının təkə milli azlıqlara mənsub şəxslərin hüquqlarının müdafiəsinin təmin edilməsini nəzərdə tutmadığı, eyni zamanda, qanunun aliliyinə və əlaqədar dövlətlərin suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə və

konstitusiyaya quruluşuna hörmət edilməsinin zəruriliyinə əsaslandığı həmçinin bir daha qeyd olunmalıdır. Buna baxmayaraq, rəydə birtərəfli qaydada erməni sakinlərinin hüquqlarının müdafiəsinin zəruriliyi qeyd edilir, həmin kateqoriyaya aid olan şəxslərin Azərbaycanın qanunvericiliyinə əməl etmək öhdəliyinə isə məh qoyulmur.

Digər böyük narahatlıq doğuran məsələ standartların üzv dövlətlərə münasibətdə qeyri-düzgün tətbiqidir. Azlıqların hüquqları ilə əlaqədar bənzər vəziyyətlərdə olmalarına baxmayaraq, bəzi ölkələrə fərqli münasibətin göstərilməsi təəssüf doğurur.

Etnik təmizləmə siyasəti nəticəsində Ermənistanla öz doğma yurdlarından zorla qovulmuş azərbaycanlıların hüquqlarına Komitə tərəfindən etinasızlıq nümayiş etdirilməkdədir.

Bundan əlavə, ölkədə insan hüquqlarının ümumi vəziyyətinin qiymətləndirilməsinin aparılması Məşvərət Komitəsinin mandatından və Konvensiyanın əhatə dairəsindən kənara çıxılması deməkdir və bu qiymətləndirmənin rəyin məqsəd və hədəfləri ilə əlaqəsi yoxdur. Bu baxımdan, Məşvərət Komitəsinin Media haqqında və QHT-lər haqqında qanunlara yenidən baxılmasına dair çağırışı qeyri-adekvatdır və uyğun deyil.

Vətəndaşları üçün insan hüquqlarının və əsas azadlıqlarının müdafiəsi, layiqli yaşayış səviyyəsinin təmin edilməsi dövlətin ali məqsədidir. Azərbaycanda bu istiqamətdə ardıcıl tədbirlər həyata keçirilib və hazırda da həyata keçirilir".

qaldırılmasının ardınca post-münaqişə dövrü üçün nəzərdə tutulan həssas səylərin planlaşdırma mərhələsində olduğu bir məqamda Məşvərət Komitəsi mühakimə yürütməyə tələsməməli və kifayət qədər kövrək olan prosesə əngəl törətməmək məqsədilə lazımi qədər ehtiyatlı davranmalı idi.

Komitənin öz qiymətləndirməsinin əhatə dairəsini ona tapşırılan müddət çərçivəsindən birtərəfli qaydada kənara çıxaraq siyasəti motivli və qərəzli yanaşmadan xəbər verən fərqli yol tutması təəssüf doğurur.

Məşvərət Komitəsinin digər etnik qruplara etinasızlıq göstərildiyi halda erməni etnik qrupunu diqqət mərkəzində saxlayan seçici yanaşması və müvafiq misallar göstərmədən naməlum mənbələrdən alınan məlumatlara həddən artıq əsaslanması sözügedən Komitənin qeyri-obyektiv yanaşmasını daha aydın nümayiş etdirir.

Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinin müvafiq qərarlarının yanlış təfsiri və Avropa Şurasının İnsan Hüquqları üzrə Komissarının rəyindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənən qiymətləndirmələr də daxil olmaqla, Komitənin təcrübə sahəsinə və mandatına aid olmayan məsələlərə (misal üçün,

COP29: Hazırlıq prosesində ölkəmiz qərəzli ittihamlar, ikili standartlarla üzləşdi

Noyabrın 19-da Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədri Vayra Vike-Freyberqanın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə Adalet.az-a bildirilib ki, parlamentin spikeri qonaqları səmimi salamlayaraq, Nizami Gəncəvi Mərkəzinin zəngin təcrübə və biliklərə malik görkəmli şəxsləri bir araya gətirən uğurlu işini və Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Mərkəzin fəaliyyətinə verdiyi yüksək qiyməti vurğulayıb. Spiker Sahibə Qafarova, Mərkəzin global məsələlərin müzakirəsi və problemlərin həlli üçün mühüm platforma olduğunu, indiyədək keçirilmiş Qlobal Bakı Forumlarının əhəmiyyətini və iştirakçı coğrafiyasının ildən-ilə genişlənməsini xüsusi qeyd edib.

Söhbətdə, Azərbaycanın ötən ilin dekabrında yekdilliklə COP29-un ev sahibi kimi seçildiyini vurğulayan spiker, bunun ölkəmizin iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədəki səylərinin tanınması və dünya ictimaiyyətinin Azərbaycanın icmaları və ölkələri birləşdirən körpü qurma qabiliyyətinə olan etimadının göstəricisi olduğunu qeyd edib. Cəmi 11 ay hazırlıq müddəti olmasına baxmayaraq, COP29 Azərbaycan

can sədrliyinin bütün maraqlı tərəfləri cəlb etmək və onların ehtiyaclarını dəyərləndirmək istiqamətində böyük işlər gördüyü bildirilib.

Bununla yanaşı, diqqətə çatdırılıb ki, hazırlıq prosesində ölkəmiz qərəzli ittihamlar, ikili standartlar və

dezinformasiya kampaniyaları ilə üzləşib, lakin bütün bu maneələrə baxmayaraq, COP29 uğurla öz işinə başlayıb və bütün maraqlı tərəflərin iştirakı ilə işini davam etdirir.

Sahibə Qafarova, COP29 çərçivəsində Parlamentlərarası İttifaq və Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən Parlament Görüşü barədə qonaqları məlumatlandırılıb. Bildirilib ki, Parlament Görüşündə 90-dan çox nümayəndə heyəti bir araya gələrək, iki gün ərzində iqlim maliyyəsi, təsirlərin azaldılması, adaptasiya, şəffaf

lıq və milli töhfələr kimi vacib məsələləri müzakirə edib. Nəticədə, iqlim fəaliyyətlərinə parlament töhfəsi olaraq, parlamentlərimizin ümumi mövqeyini əks etdirən yekun sənəd qəbul edilib. Görüşdə qonaqlara Milli Məclisin tarixi, strukturu,

ve quruculuq işləri və yaşıl enerjiyə keçid çərçivəsində "Ağıllı şəhər" və "Ağıllı kənd" layihələrinin icrası barədə məlumat verilib. Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədrləri Vayra Vike-Freyberqa, İsmail Serageldin, üzvləri Rosen Plevneliev, Jean Baderşnayder və Denis Fransis çıxış edərək, ölkəmizi COP29-un yüksək səviyyədə təşkil olunması münasibətilə təbrik ediblər. Ekoloji problemlərin həllinə həsr edilmiş bu tədbirin mühüm global əhəmiyyətindən danışan çıxışçılar, Azərbaycanın dünyada artan nüfuzunu məmnunluqla qeyd ediblər, ölkəmizin ekoloji sahədəki fəallığını və dünya miqyasında yaşıl inkişafın təşviqinə verdiyi töhfələri yüksək qiymətləndiriblər.

Görüş zamanı global yaşıl gündəliyin təşviqi istiqamətində beynəlxalq səylərin əhəmiyyəti vurğulanıb, iqlim dəyişmələri ilə global mübarizə imkanları müzakirə olunub. Həmçinin, Azərbaycanın kiçik ada dövlətlərinə verdiyi dəstəkdən söz açılıb. Bildirilib ki, Azərbaycan kiçik ada dövlətlərinə təbii fəlakətlərin təsirinə azaltmaq üçün yardımlar göstərir və bu dövlətlərin ekoloji problemlərinin həlli, həmçinin iqlim dəyişikliyinə qarşı mübarizədə fəal iştirak edir.

Spiker, eyni zamanda, Fransanın müharibədən sonra Ermənistanı silahlandıraraq bölgədə vəziyyəti gərginləşdirməyə cəhdlər etdiyini bildirdi və ikili standartlara diqqəti çəkib.

Qonaqlara həmçinin, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə həyata keçirilən bərpa

Səxavət Məmməd

Viza ilə vətənə gedərlər, ə?

Qarabağ gözəldi, qəşəngdi, incidi, cənnətdi, nə bilim nədir.

Bunu hər dəfə yazdıqca Qarabağ daha da əlçatmaz olmaqdadır. Azdan, çoxdan gəzmişəm. Elə ölkələr var, onun hər yeri Şuşadır, Laçındır, Kelbəcərdir. Qumluqda, səhralıqda ölkələr var, yoxdan cənnət qurublar. Kimi dolayırıq? Obyektiv baxanda vallah, billah bizimki görməmişin oğlu oldu misalına bənzəyir.

Bura Ağdamdır evin kvadratı 2 mindən çox olmalıdır, bura Şuşadır, evin kvadratı 5 min manat olmalıdır.

Rayondaydım. Əhalinin vəziyyəti ağlamlı həddədir. Görmüşdük, kəndli əkin-biçinlə, mal-qara ilə məşğul olar. Əvvəl məmurlar bütçə talamaq, rüşvət almaqla məşğul idi. İndi hansı fermaya, meyvə bağına baxırsan deyirlər, filan məmurundur. Tək-tük özü iş görənlər də var ki, onun da belə bağlı olmasa, işi getmir. İnsanlar borc bataqlığında boğulur. Bankların müflis etmədiklərini də sələmçilər edir. İnsanlar şikayət edir, nəticə yoxdur.

Qarabağda salamat qalan bəlkə yeganə qəbiristanlıq bizim Yusifcanlı kəndinin qəbiristanlığıdır. Qəbiristanlığa insanları qoyurlar getməyə. Fakt getmişəm. Məmur deyir, ora mina ilə doludur. Ancaq qəbiristanlığın "reşotka"larını söküb məmurlar qoyun-quzularına yer düzəldib. Kəndin camaatı torpaq üzünə həsrətdir, ancaq torpağı əkilir də, biçilir də. Müharibədən əvvəl gedib, səngərdən kəndə baxmaq olurdu, erməni gülləsindən qorxmayan adamlar, məmur şərindən qorxur.

Deyərlər, səndən çox Qarabağdan yazan yox idi, müharibədə hər iş gördün, niyə getmərsən? Viza ilə vətənə gedərlər, ə?

MİT-dən əməliyyat - PKK-nın "rəhbər" şəxslərindən biri öldürüldü

Türkiyə Milli Kəşfiyyat İdarəsi (MİT) İraqın şimalında yeni əməliyyat keçirib.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə "Anadolu" məlumat yayıb.

Bildirilib ki, Qara bölgəsində keçirilən əməliyyat nəticəsində PKK/KCK terror təşkilatının "rəhbər"lərindən biri olan Serhat Taqay öldürüldü.

Romada Qarabağa həsr olunmuş qərəzli beynəlxalq konfrans: "Artsaxın mədəni irsi"

Ermənilər növbəti dəfə Azərbaycanın əbədi və əzəli ərazisi olan Qarabağa aid yalanları ilə Avropanın zəhləsini tökməyə başlayıblar.

Adalet.az xəbər verir ki, noyabrın 18-də Romada "artsaxın mədəni irsinin qorunması"na həsr olunmuş beynəlxalq konfrans keçiriləcək. Bu barədə Ermənistanın İtaliyadakı səfirliyi məlumat yayıb. Konfrans Erməni Apostol Kilsəsinin Müqəddəs Taxt-tacdakı nümayəndəliyi və Bütün Ermənilərin Katolikosluğunun himayəsi altında İstituto di Studi Ecumenici dell'Angelicum İnstitutu tərəfindən təşkil olunur.

Xəbərdə deyilir ki, konfransda erməni və avropalı ekspertlər çıxış edəcəklər. Roma La Sapienza Universitetindən Marko Bais Bakının Qafqaz Albaniyası ilə bağlı klassik və orta əsr mənbələrindən sui-istifadə etməsindən danışacaq. Alman dilçi, qafqazşünas, Hamburg Universitetindən Yost Gippert "artsaxda alban yazıları varmı?" mövzusunda məruzə ilə çıxış edəcək. Yena Universitetindən Anneqret Plontke-Lüning artsaxın məmarlıq irsinin tarixi icmalını təqdim edəcək, Yerevan Dövlət Universitetini təmsil edən Hamlet Petrosyan isə erməniləşdirməyə çalışdığı tarixən qədim Alban və türk abidələrinin hazırkı vəziyyəti haqqında danışacaq.

Xatırladaq ki, 2023-cü ilin oktyabrında Amerikanın "Time" jurnalı "beynəlxalq ictimaiyyətin hərəkətsizliyi qarşısında Dağlıq Qarabağda erməni irsinin dağıdılması və mədəni soyqırım təhlükəsi barədə" məlumat yaydı. 2023-cü il noyabrın 9-da Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan YUNESKO-nu erməni mədəni irsini qorumaq üçün Dağlıq Qarabağa missiya göndərməyə çağırdı.

Əntiqə Rəşid

Bakı İrəvandan təzminat tələb etdi

Azərbaycan 2024-cü il noyabr 19-da Ermənistan qarşı Daimi Arbitraj Məhkəməsinə (Haaqada yerləşən) Azərbaycanın enerji resursları üzərində suveren hüquqlarının Ermənistan tərəfindən çoxsaylı pozuntuların təfərrüatlarını əks etdirən əsas iddia sənədini təqdim edib.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi (XİN) məlumat yayıb. Məlumat əsasən, sənəd Enerji Xartiyası Müqaviləsi çərçivəsində və beynəlxalq hüququn əsas prinsiplərinə uyğun olaraq təqdim edilib.

Bildirilib ki, bu iddia sənədi, 2023-cü il fevralın 27-də Azərbaycanın Ermənistanı Arbitraj haqqında Bildiriş göndərdiyi zaman başlamış beynəlxalq məhkəmə prosesi çərçivəsində son inkişafdır. Arbitraj məhkəməsi 2023-cü il sentyabrın 8-də təsis edilib və Azərbaycanla Ermənistan arasında ilk prosessual görüş 2024-cü il yanvarın 12-də keçirilib.

Qeyd olunub ki, Ermənistan Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazilərinin otuz ilə yaxın qanunsuz işğalı zamanı Azərbaycanın bu ərazilərdə öz enerji resurslarına çıxışına və ya onların inkişaf etdirilməsinə mane olub.

Bunun əksinə, Ermənistan həmin resurslardan öz mənfəəti üçün istifadə edib.

Ermənistanın beynəlxalq hüquq normalarını pozma halları arasında xüsusilə, onun onilliklər ərzində Azərbaycanın əhəmiyyətli bərpa olunan enerji layihələrinə çıxışına və ya onlardan fayda-

lanmasına icazə verməkdən imtina etməsinə qeyd etmək olar.

Bunlara əvvəllər işğal olunmuş Ağdərə rayonundakı Sərsəng Su Anbarında yerləşən Tərtər Su Elektrik Stansiyası, İranla sərhəddə, Azərbaycanın keçmiş işğal olunmuş Cəbrayıl rayonunda yerləşən Xudafərin və Qız Qalası su elektrik stansiyaları layihələri, həmçinin əvvəllər istifadə olunmamış enerji potensialı, hidroenergetika daxil olmaqla bərpa olunan enerji mənbələri, habelə digər resurslar daxildir. Ermənistan tərəfi qanunsuz işğal

dövründə Tərtər Su Elektrik Stansiyasını istismar edən qurumları lisenziyalaşdırıb və tənzimləyib, bu enerji mənbəyini qanunsuz olaraq öz daxili elektrik şəbəkəsi ilə əlaqələndirib və əlavə enerjiyi daxili enerji istehlakı üçün Ermənistanı yönləndirib.

Bundan əlavə, Ermənistan Azərbaycanın Xudafərin və Qız Qalası layihə sahələrinə girişinə mane olmaqla bu mühüm hidroenergetika layihələrinin tamamlanmasını 30 il gecikdirib və Azərbaycanın bərpa olunan enerji sektorunun inkişafına maneçilik törədib.

XİN-in məlumatında vurğulanı ki, Azərbaycan, öz enerji resursları üzərində suveren hüquqlarının Ermənistan tərəfindən pozulması, o cümlədən işğaldan azad edilmiş ərazilərdə bərpa olunan enerji mənbələrinin Ermənistan tərəfindən qanunsuz istismarına və zərər vurulmasına görə təzminat tələb olunan enerji layihələrinə çıxışına və ya onlardan fayda-

Rüstəm Hacıyev

Le Pen hakimiyyəti təhdid edir

Fransa parlamentinin "Milli birlik" fraksiyasının lideri, Paşinyanın "ögey bacısı" Marin Le Pen bəyan edib ki, hakimiyyət üç ildən sonra onu ölkə prezidentliyinə keçiriləcək seçkilərə buraxmayacağı təqdirdə, cəmiyyət növbəti seçilən prezidentə inanmayacaq.

"Jornal du Dimance" qəzetinə müsahibəsində siyasi ona qarşı irəliləyən ittihamları "demokratik proseslərə müdaxilə" kimi qiymətləndirib.

Le Pen daha irəliləyən gələcək əlavə edib ki, onun namizədliyinin qarşısının alınması, dolayısı ilə 2027-ci ildə keçiriləcək prezident seçkilərinin leqitimliyini şübhə altına salacaq.

Bəli nə az, nə də çox. Guya Le Peni seçkilərə buraxmasalar, o məşhur filmə deyildiyi kimi "Paris dağılacq"....

Yadıma ötən əsrin 70-ci illərindəki bir hadisə düşdü. "Demali Vyetnamın rəhbəri Bakıya gəlmişdi, yüksək səviyyəli qonağı Opera və Balet teatrında Azərbaycan simfonik orkestrinin konsertinə aparmışdılar. Təbii ki, teatrın zalını tələbələr, idarə müəssisə işçiləri ilə doldurmuşdular.

Bizim arxamızda əyləşən bir kişi, konsert başlayan dan "əşi yox ey, mənim qardaşımın vaxtında bu orkestr daha yaşlı çalır". Kişi dayanmaq bilmir, bir demir, iki demir, üç demir, axırda yanımda əyləşən dostum: "bağışlayın, sizin qardaşınız bu orkestrdə nə işlə məşğul idi?"-deyə sual verdi. Kişi: "vionelçel çalır"-deyə cavab verdi. Dostum: "Rəhmətliyin oğlu, mən də elə bildim qardaşın orkestrin bədii rəhbəri, baş dirijoru olub. Vallah mən bayaqdan heç o vionelçelin səsinə belə eşitməmişəm"....

İndi Le Pen də elə təhdidlə danışır ki, guya 2027-ci ildə bunun namizədliyinin qarşısı kəsilsə, Fransa dövləti özünə prezident seçə bilməyəcək və Fransa bədbəxt olacaq...

Xatırladırdı ki, Paris prokurorluğu "2004-2016-cı illərdə vətəndaş cəmiyyətinin topladığı vəsaitin məqsədyönlü şəkildə dağıdılmasında günahkar bilərək, onun həbs olunmasını" tələb edib. Bununla bağlı qərarın 2025-ci ilin əvvəlində elan ediləcəyi bildirilir.

Le Pen ona qarşı irəliləyən ittihamlarla razılaşmayaraq, Paris prokurorluğunun hərəkətinin "partiyanın dağılmasına" yönəldiyini bəyan edib.

Beləliklə, deyəsən ermənilərin Fransadakı dayaqlarından biri-"ögey bacıları" Marin Le Pen də sıradan çıxarılır.

Sosial yardım nə qədər artırılacaq?

"Gələn ildən etibarən ehtiyac meyarı 270 manatdan 285 manata çatdırılacaq". Adalat.az xəbər verir ki, bunu iqtisadçı deputat Vüqar Bayramov deyib.

"Yeni ehtiyac meyarının müəyyənləşdirilməsi ünvanlı sosial yardımın aylıq məbləğinin artırılması və müraciətin genişləndirilməsi baxımdan vacibdir. Bu kontekstdən ehtiyac meyarının artırılması ünvanlı sosial yardım proqramı çərçivəsində vətəndaşlarımızın aldığı yardım məbləğinin gələn ildən artmasına səbəb olacaq. Eyni zamanda, ehtiyac meyarı artırıldığı üçün daha çox ailə ünvanlı sosial yardıma müraciət edə biləcək. Bir qədər aydınlaşdırsaq: Ailənin 5 üzvü var və həmin ailənin rəsmi aylıq gəliri 900 manatdır. Bu il həmin ailə üçün 1350 manat (5 nəfər X 270 manat) ehtiyac meyarı, yəni xərc hesablanır. Bu zaman ailənin xərci ilə gəliri arasındakı fərq 450 manat (1350 manat - 900 manat) olur. Həmin ailənin ünvanlı sosial yardıma müraciət hüququ olduğu halda o proqram çərçivəsində ayda dövlətdən 450 manat yardım ala bilər. Amma bu rəqəm gələn ildən artacaq. Belə ki, həmin ailə üçün ehtiyac meyar gələn ildən 1425 manata yüksəlir (5 nəfər X 285 manat) və nəticədə həmin ailənin gəliri dəyişmədiyi halda aldığı aylıq yardım 450 manat deyil, 525 manat (1425 manat - 900 manat) olur.

Digər tərəfdən, 2025-ci ildən etibarən ehtiyac meyarının ləğv edilməsi və yalnız yaşayış minimumundan istifadə olunması daha məqsəduyğun olardı. Bu zaman ünvanlı sosial yardım proqramında da yaşayış minimumu meyarından istifadə etmək daha uyğundur", - deyə V.Bayramov qeyd edib.

Nicat Novruzov

MEDIA jurnalistlərin gəlir vergisindən azad edilməsi ilə bağlı qanun layihəsini şərh edib

Media subyektlərinin iqtisadi müstəqilliyinin gücləndirilməsi ölkəmizdə həyata keçirilən media islahatlarının əsas prioritetidir.

Adalat.az xəbər verir ki, bu barədə Medianın İnkişafı Agentliyinin aparat rəhbəri Rəqsanə Kərimova jurnalist fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslərin bu fəaliyyətdən əldə etdikləri gəlirlərin 75 faizinin gəlir vergisindən azad edilməsini nəzərdə tutan qanun layihəsi barədə apanın sorğusuna cavab olaraq bildirib.

Onun sözlərinə görə, "Media haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə ilk dəfə olaraq, "media subyekti" və "jurnalist" terminlərinə anlayış verilib, bu fəaliyyətlə məşğul olan şəxslərin dairəsi dəqiqləşdirilib, nəticədə yaradılmış hüquqi əsas növbəti mərhələdə bu şəxslərin iqtisadi müstəqilliyinin gücləndirilməsi üçün tədbirlərin görülməsinə zəmin yaradıb.

"Media fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərə yönəlməli islahatlar paketinin ilk tərkib hissəsi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ipoteka qanunvericiliyinə edilən dəyişiklikləri təsdiqləməsi və beləliklə, jurnalistlərə dövlət təminatlı güzəştli ipoteka kreditindən istifadə etmək hüququnun verilməsi oldu.

Bundan sonra isə 13 may 2022-ci il tarixində kütləvi informasiya məhsulları, kitablar və dərsliklərin ərşəyə gəlməsi üçün kağızın idxalı və satışı ƏDV-dən azad edildi.

Media subyektlərinin iqtisadi müstəqilliyinin gücləndirilməsi istiqamətində növbəti prinsipial addım 2023-cü ilin yanvarın 1-dən ölkə mətbuatına vergi tətillərinin tətbiqi oldu.

Belə ki, çap və onlayn media subyektlərinin öz fəaliyyətlərindən əldə etdikləri gəlirlər, reklam gəlirləri, habelə onlara verilən müvafiq maddi yardımlar gəlir, mənfəət və sadələşdirilmiş vergilərdən, həmçinin onlar tərəfindən istehsal olunan media məhsullarının təqdim edilməsi ƏDV-dən 3 il müddətinə azad olundu. Müxtəlif görüşlər zamanı həm paytaxtda, həm də bölgələrdə fəaliyyət göstərən jurnalistlər gəlir vergisinin tam həcmdə ödənilməsinin onlar üçün ağır olduğunu ifadə etməklə, bu istiqamətdə də dövlətin dəstəyinə ehtiyac duyduqlarını bildirdilər.

Bu gün Vergi Məcəlləsinə təklif edilən dəyişiklik jurnalist fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslərin bu fəaliyyətdən əldə etdikləri gəlirlərin 75 faizinin hər hansı şərt tətbiiq edilmədən gəlir vergisindən azad edilməsini nəzərdə tutur.

Xüsusilə, 3 nəfər işçi tələbi nəzərdə tutulmadan həmin şəxslərin əldə etdikləri gəlirlərin 75 faizinin vergidən azad edilməsi təklifi müstəsna əhəmiyyət daşıyan bir nüansdır. Bu o deməkdir ki, layihə qəbul olunarsa, təqvim ili üzrə əldə etdiyi gəlirlərin həcmi xərclər nəzərə alınmadan 45000 manatadək olan jurnalist fəaliyyəti ilə məşğul hər bir şəxs bu fəaliyyətdən əldə edilən gəlirin vergisinin 75 faizindən azad olacaqdır".

Avropa Şurasının hesabatı

"ölüləri də dirilti": "Karvan"a hücum

Xəbər verdiyimiz kimi, Avropa Şurasının Milli Azlıqların Müdafiəsi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Məşvərət Komitəsi Azərbaycanda milli azlıqların və Qarabağı könüllü tərk edən ermənilərin hüquqlarından bəhs edən hesabat dərc edib.

"Məsləhət Komitəsi təcili tədbirlərin görülməsi üçün tövsiyə olaraq hakimiyyəti Qarabağdan köçkün düşmüş ermənilərin təhlükəsiz, maneəsiz və davamlı şəkildə geri qayıtması üçün zəruri olan siyasi, hüquqi və praktiki şərait yaratmağa və mülkiyyət məsələləri ilə məşğul olmaq üçün xüsusi mexanizm yaratmağa çağırır. "Həmçinin hakimiyyət orqanları bütün erməni dini və mədəni abidələrinin və artefaktlarının inventarlaşdırılmasına, qorunmasına və qorunub saxlanmasına, o cümlədən bölgədə etnik ermənilər tərəfindən tikilmiş tarixi-mədəniyyət abidələrinin və qəbiristanlıqların vandalizm və dağıdılması ilə bağlı bütün iddiaları araşdırmağa çağırılır", - deyə məlumatda bildirilir.

Erməni mediası yazır ki, komitə həmçinin Azərbaycanı barışıq prosesini asanlaşdırmaq üçün etnik ermənilərə qarşı dözümsüzlük və nifrətin istənilən təzahürünü qəti şəkildə pisləməyə çağırır.

Avropa Şurasının Milli Azlıqların Müdafiəsi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Məşvərət Komitəsinin bu oyunbazlığı Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi tərəfindən layiqincə cavablandır. Buna baxmayaraq bəzi ermənipərəst qüvvələr və revanşist qisim Azərbaycana qarşı nifrət dolu nitqlərlə hücumu keçib.

Adalat.az xəbər verir ki, vaxtla ABŞ konqresmenləri olmuş Eduart Markey və Şelton Vaythaus Ermənistanı desteklədiklərini və Dağlıq Qarabağdan könüllü köçmüş ermənilərin geri qaytarılması hüququnu müdafiə etdiklərini bildiriblər: "Biz hesab edirik ki, siyasi məbuslar azad edilməli və ermənilərin Dağlıq Qarabağa qayıtmaq hüququ qorunmalıdır", - deyə amerikalı keçmiş konqresmenlər bildirib. Bundan başqa "Mənim şəərəm var" fraksiyasının deputatı Tiqran Abramyan öz Facebook səhifəsində də sərəməyib. O yazıb ki, "Artsax sakinlərinin (Qarabağı könüllü tərk edən ermənilər) hüquqlarının bərpasının, o cümlədən Qarabağa qayıtmağın zəruriliyini elan edən ölkələr və beynəlxalq strukturlar problemə səmimi yanaşsalar, Stepanakertin (Xankəndini, eyni zamanda ermənilər işğal dövründə Qarabağın müxtəlif güşələrində qanunsuz yüksəltiyi abidələrin sökülməsini nəzərdə tutulur. Stepan Şaumyanın, Nijdenin, Monte Melkonyanın, Vazgen Sərkisyan kimi qatillərin abidəsi Xankəndinin mərkəzi küçələrdən götürülməsinə diqqət çəkir.) dağıdılması problemini diqqət mərkəzində saxlayacağıq".

P.S. Tiqran Abramyanı tanıyırdıq və anlayırıq. Sənəti, işi Azərbaycan karvanına mane olmaqdır. Atalarımızın bir gözəl deyi-mi var: İt hürer, karvan keçər.

Amma siyasi səhnədən silinmiş Eduart Markey və Şelton Vaythaus kimi heç nəyə və heç kimə lazım olmayan qocaların karvana hücum etməsi nəyə lazımdır? Karvan onların ağzına "nəşə" atsın deyəmi? Ən yaxşısı, Bakıda keçirilən COP-29-u baykot etməyə çalışan 60 ABŞ konqresmeni kimi erməni zibilliyində eşələnsələr daha çox qazanlı çıxarlar....

Əntiqə Rəşid

Mərkəzi Bank üzən məzənnəyə keçəcək?

"Mərkəzi Bankın ilk növbədə mandatı makroiqtisadi sabitliyin təmin edilməsidir. Bu məqsədə nail olmaq üçün hər hansı rejim uygundursa, onu da seçəcəyik. Bu gün hökumətlə bir yerdə düşünürük ki, makroiqtisadi sabitliyin təmin edilməsi üçün sabit məzənnə rejimi ən əlverişlidir".

Adalat.az xəbər verir ki, bunu Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin bu gün keçirilən iclasında 2025-ci ilin büdcəsinin müzakirəsi zamanı Mərkəzi Bankın sədri Taleh Kazımov deyib.

"Gələn il, o biri il üzən məzənnəyə keçək, belə məqsədimiz yoxdur. Bu il, növbəti illərdə də büdcə və orta müddətli xərclərdə də gördüyünüz kimi 1,7 məzənnə proqnozlaşdırılıb. Orta müddətli dövrdə də sabit məzənnə rejimini makroiqtisadi sabitliyin təmin edilməsi üçün əlverişli hesab edirik", - deyə AMB sədri vurğulayıb.

Əcnəbi jurnalistlər üçün Şamaxıya mediatur təşkil olunub

Noyabrın 19-da Media-nın İnkişafı Agentliyi və COP29 Əməliyyat Şirkətinin birgə təşkilatçılığı ilə Şamaxı şəhərinə mediatur təşkil olunub.

Bu barədə Adalet.az-a Agentlikdən bildirilib.

Verilən məlumata görə, qonaqlar mediatura XV əsrə aid unikal ikimərtəbəli "Diri Baba" türbəindən başlayıblar. Qeyd olunub ki, Şirvanşah hökmdarı I İbrahimin əmri ilə tikilən "Diri Baba" türbəsi dövlət mühafizəsinə götürülmüş ölkə əhəmiyyətli memarlıq abidəsidir. Tikilən türbənin bir hissəsi qaya içərisində yerləşdiyindən Qafqazın ən nadir abidələrindən hesab olunur. Tikilinin yaxınlığında yerləşən süni şəkildə

yaradılmış bir neçə mağara, kahalar, orta əsrlərə aid qəbiristanlıq və abidənin ümumi təbii ətraf mühiti bütövlükdə mədəni məzmun əmələ gətirərək ümumi tarixi landşaft formalaşdırır.

Daha sonra jurnalistlər çoxəsrlik dəmirçilik ənənələri ilə zəngin olan Dəmirçilər kəndini ziyarət edərək kəndin tarixi ilə bağlı ətraflı məlumat alıb. Vurğulanıb ki, Dəmirçi Şamaxının ən qədim

kəndlərindən biridir və onun tarixi XV əsrə gedib çıxır. Qədimdə adı Güneyçay olan kənddə dəmirçilik sənəti geniş yayıldığından sonralar buraya Dəmirçi adı verilib.

Xarici media nümayəndələri sonda ölkəmizin üzümçülük mədəniyyəti ilə tanış olmaq üçün Meysəri şərabçılıq kompleksinə səfər ediblər. Diqqətə çatdırılıb ki, Şamaxının Meysəri kəndinin təbii iqlim şəraiti, illik yağıntıların miqdarı, temperatur göstəriciləri, ərazinin müxtəlif yerlərindən götürülən torpaq nümunələrinin analizlərinin nəticələri burada yüksək keyfiyyətli və məhsuldar üzüm sortlarının yetişdirilməsi üçün imkanların olduğunu göstərir.

Hərbçilərimiz İrəvana getməyəcək, çünki...

Azərbaycan hərbiçiləri İrəvana getməyəcək. Adalet.az xəbər verir ki, noyabrın 20-24-ə qədər İrəvanda Karen Dəmirçyan adına İdman Konsert Kompleksində keçiriləcək gülüş üzrə hərbiçilər arasında 37-ci dünya çempionatında Azərbaycan iştirak etməyəcək.

Bu barədə ER Müdafiə Nazirliyinin Silahlı Qüvvələrinin bədən tərbiyəsi və idman xidmətinin rəisi, polkovnik Arman Davtyan mətbuat konfransı zamanı bildirib.

O bildirib ki, Beynəlxalq Hərbi İdman Şurasının tədbirlərinə dəvəti təşkilatçı ölkə deyil, Şura göndərir və heç bir ölkə dəvətsiz qala bilməz. "Azərbaycan millisi ərizə təqdim etməyib və Ermənistanla gəlməyib", - deyərək Daavtyan bildirib.

Qeyd edək ki, ötən il hərbiçilər arasında gülüş üzrə 36-cı dünya çempionatı Dövlət Sərhəd Xidməti və Gənclər və İdman Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə "Sərhədçi" İdman Olimpiya Mərkəzində baş tutmuşdu.

Ukrayna Bryanskini bombaladı: 4 il əvvəl Azərbaycanın dərinlikləri də hədəfdəydi

Xəbər vermişdik ki, 2-3 gün əvvəl ABŞ Prezidenti Bayden Ukraynaya Rusiyanın dərinliklərinə 300 km mənzilli ATACMS raketləri ilə zərbə endirməyə icazə verib.

Bu günkü xəbərlərdə isə Ukrayna Müdafiə Qüvvələri ilk dəfə olaraq Rusiya ərazisinə ATACMS ballistik raketləri ilə hücum etdiyi deyilir. Məlumatı news.obozrevatel.com saytı yayıb.

Ukrayna qoşunları Bryansk vilayətinin Karaçev şəhəri yaxınlığındakı hərbi obyektə vurub. Hədəf uğurla məhv edilib:

"Karaçev Rusiyanın Bryansk şəhəri yaxınlığında və Ukrayna sərhədindən təxminən 130 km aralıda yerləşir. 2024-cü il noyabrın 19-na keçən gecə Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin bölmələri Müdafiə Qüvvələrinin digər komponentləri ilə əməkdaşlıq edərək Müdafiə Nazirliyinin Karaçevdəki arsenalına hücum edib. Gecə saat 02.30-a olan məlumata görə, hədəf bölgədə 12 ikinci dərəcəli partlayış və partlama qeydə alınıb".

Amma Bryansk vilayətinin qubernatoru Aleksandr Boqomaz "Kiyev rejiminin terror hücumuna cəhdinin qarşısını aldığı"ni açıqlayıb. O, iddia edir ki, Rusiya Hava Hücumundan Müdafiə Qüvvələri "10-a yaxın təyyarə tipli PUA aşkar edib və məhv edib".

P.S. Nədənsə, 2020-ci ildə Azərbaycanın dərinliklərinə atılan "İsgəndər-M", "Toçka-U", "SKAD" adlı ballistik raketlərin dinc insanları kütləvi şəkildə məhv etməsi yadıma düşdü.

Əntiqə Rəşid

Aİ müşahidəçiləri sərhədlərimizi niyə tərk etmir?

Aİ-nin səfirindən açıqlama

Ötən ilin dekabrında Avropa İttifaqı Ermənistanın milli monitorinq missiyasının sayını 138-dən 209 nəfərə artırmağa qərar verdi. Rəsmi Bakı qurumun bu qərarını tənqid etdi və bu addımı mandatın sayının "özbaşına genişləndirilməsi" adlandırdı. Çünki, Avropa İttifaqının Azərbaycanla sərhəddə yerləşdirilmiş və kəşfiyyat materialları toplaqla məşğul olan "müşahidəçiləri" sərhəddə yerləşdikləri gündən ermənilərin tənqib xarakterli hərəkətlərində bir canlanma hiss olunurdu.

Məsələn, 8 oktyabrda Aİ "müşahidəçiləri"nin erməni hərbiçilərlə birgə sərhəd "reydləri"ni Ermənistanın revanşist qüvvələrinin aktivləşməsi, ölkənin silahlandırılması, danışıqlarda daha qeyri-konstruktiv mövqe tutması kimi qiymətləndirmək olar.

Aİ bu missiya ilə bir daha nümayiş etdirdi ki, Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh əldə olunmasında maraqlı deyil. Əksinə, Ermənistanı revanşizmə həvəsləndirir, Azərbaycanla sülh danışıqlarından çəkinməyə sövq edir.

Bu ilin oktyabrında erməni mediası yazdı ki, Ermənistan, Azərbaycanın növbəti tələbini yerinə yetirmək məcburiyyətindədir.

Bələki, Azərbaycan tələb edib ki, Aİ-nin Ermənistanın müşahidə missiyasının fəaliyyət müddətinin uzadılması dayandırılınsın. Ermənistanın isə bu tələbi həyata keçirmək niyyətində olduğunu erməni mediası qəzəblə yazırdı.

Adalet.az xəbər verir ki, Avropa İttifaqının səfiri Vasilis Maraşos məsələ ilə bağlı fikrini bildirib. O "hələlik yekun qərar yoxdur" deyib. Ermənistan-Azərbaycan sərhədinin Ermənistan tərəfində müşahidə missiyası həyata keçirən Avropa İttifaqı missiya başa çatdıqdan sonra 200-dən çox mülki müşahidəçinin burada qalıb-qalmayacağına hələlik aydınlıq gətirməyib.

Maraşos rəsmi İrəvanın missiya müddətinin uzadılması üçün müraciət edib-etməməsinə də aydınlıq gətirməyib: "Missiya müddətinin uzadılması ilə bağlı qərar hələ yekunlaşmayıb, lakin biz bu məsələ üzərində işləyirik. Bu, Ermənistan hakimiyyəti ilə müzakirə olunur", - Aİ-nin Ermənistan-dakı səfiri bildirib.

Qeyd edək ki, Avropa İttifaqının Ermənistanın missiyası Qafan, Gorus, Cermuk, Yexeqnadzor, Martuni və İcəvəndəki 6 əməliyyat bazasında patrul xidməti həyata keçirir.

Əntiqə Aslan

Rüstəm Hacıyev

ABŞ Kiyevə nüvə silahı verə bilər?..

Böyük Britaniya güman edir ki, noyabr ayında ABŞ prezident seçkilərində qalib gələn Donald Tramp və Ukrayna prezidenti Volodimir Zelenski arasında nüvə silahı ilə bağlı saziş bağlana bilər.

Belə olan halda, ingilislər düşünür ki, əgər Zelenski haqiqətən də nüvə silahı əldə edərsə, "Moskvani bombalamaqla Rusiyanı təhdid edə bilər".

Qərbin şərh qüvvələri hələ ki, rəsmi olaraq təsdiq olunmayan feyk məlumatları yaymaqla Ukraynanı geri döndürməyə çalışırlar.

Hərbi ekspert Nikolas Drammond hesab edir ki, Tramp Kiyevə nüvə silahı verə bilər: "Belə bir sazişin imzalanması çox məxvi və Ukraynanın gözənilmədən güclənməsinə gətirib çıxarar". Hərbi ekspertin fikrincə, Zelenski daha sonra, artıq nüvə silahına malik olduğunu elan edərək, Rusiyanın hücumları davam edərsə Moskvani bombalayacağı ilə hədələyə bilər. Drammond qeyd

edir ki, "Tramp Kiyevə yalnız bir şərtlə - Ukrayna NATO-ya girməkdən imtina edəcəyinə söz verdiyi halda nüvə silahı verə bilər. Bu da, regionda sülh və güc balansını bərpa edə bilər".

Kremlin rəsmi nümayəndəsi Dmitri Peskov bildirib ki, Böyük Britaniyanın yaydığı bu məlumat abstrakt məlumatdır.

Çünki belə məlumatların yayılması, məsələnin diplomatik yolla həllinin üstündən xətt çəkilməsinə gətirib çıxarar.

Co Baydenin Ukraynaya Rusiyanın dərinliklərinə uzaq məsafəli amerikalı silahlarından zərbə endirməsinə icazə verməsi ilə bağlı son qərarının mürəkkəbi qurumdan, Ukrayna silahlı qüvvələri artıq ATACMS amerikalı raketlərindən istifadə etməklə, Rusiyanın Bryansk vilayətinə hücumları etməsi, onsuz da gərgin olan vəziyyəti daha da gərginləşdirmişdi. Qərbin müharibə şeytanları İndi daha irəli gedərək, belə təsdiq olunmamış xəbərlər yayması, Putini ən azından qabaqçılıq tədbirlər görməyə və hətta taktiki nüvə silahlarından istifadə etməyə məcbur edə bilər.

Bu isə, üçüncü dünya müharibəsinin başlaması və dünyanı böyük faciələrlə üzləşmək qarşısında qoymaq demək olar.

Bayden qapını bərk çırpmaq istəyir

ABŞ prezidenti Co Bayden, deyəsən müddətinin başa çatmasını "feyerverklə" qeyd etmək istəyir. İllərdi Ukraynaya uzaqməsafəli amerikalı silahlarından Rusiyanın dərinliklərinə zərbə endirilməsinə razılıq verməyən Co Bayden, gedən ayaqda, çox güman ki, yeni seçilən Trampa "bədalaq" vurmaq məqsədiylə uzaqməsafəli ATACMS raketlərindən Rusiyanın dərinliklərinə zərbə endirməsinə icazə verib.

Bu barədə məlumat verən New York Times qəzeti yazır ki, hətta onun admnistrasiyanın üzvləri də ABŞ preziddntinin bu qərarını bəyənəməyiblər.

Qəzet qeyd edir ki, Kiyev artıq ATASMS raketlərinin hara atılacağı məsələsinin müzakirəsinə başlayıb. Yeni prezident Donald Trampın komandası isə, Bayddnin bu qərarını kəskin surətdə pisləyib.

Görünən odur ki, Bayden Ukraynada başladığı müharibənin bitməsinə istəmir. Trampın komandası isə, hesab edir ki, Baydenin bu qərarına yəqin ki, tez bir zamanda yenidən baxılacaq. Çünki ABŞ-ın hərbi sənaye kompleksi (HSK), bunun Üçüncü dünya müharibəsinə çevrilə biləcəyini yaxşı anlayır.

Rüstəm Hacıyev

Faiq QISMƏTOĞLU
faiqqismetoglu@box.az

Hara gedirsən adamı aldadırlar...

Bəzən çoxlarımız zamanəni qınayırıq və deyirik ki, zamanənin üzü qara olsun, bizi bu günə salan zamanədir.

Qardaşlar, zamanənin heç bir günahı yoxdu. Fəsilər həmin fəsildir, günlər də həmin günlər! Sadəcə olaraq insanlar dəyişib və bəzi adamların çöreyi dizinin üstündədir. Səmimi və təmiz adamlar çox azdır.

Dələduzlar, fırıldaqçılar daha da artıb. Və bir çox halda onlar at oynadı, hara gedirsən belələrinə rast gəlisən. Bazara gedirik, bizi aldadırlar. Allaha, peyğəmbərə and içir ki, tərəzidə çəkdiyi məhsul düzdür. Beş kiloqram alma alırsan evdə çəkib görürsən ki, bir kilo azdır. Deyirlər ki, bazar iqtisadiyyatıdır və belə şeylər olur. Yaxşı, qoy satıcı öz məhsulunu hansı qiymətə satır-satsın, amma çəkiddə, heç olmasa, adamları aldatmasın.

Ət alırsan, görürsən ki, sür-sümük verməyi bir yana, çəkiddə də sənə kəf gəlib. Bax, onda qalırın yana yana! Tək bunlarla iş bitmir. Gedirsən hər hansı işin düşdüyü məmurun yanına, o da səni get-gələ salır və aldadır. Hələ başqa vəzifə sahiblərini demirik. Gör nə günə qalmış ki, ustalar da bizi aldadır. Bir dülgər evimizdə yarımçıq iş görüb, aradan çıxıb. Düz üç aydır onu tapa bilmirik.

Telefonla tapanda isə "sabah" gələcəm deyir. Qabaqlar telefona cavab verirdi, amma indi telefona da cavab vermir. Bax, usta da bizi belə aldatdı. Nə isə... Çalışın yalançıların toruna düşməyin! Düşdünüz ha, çıxa bilməyəcəksiniz...

"Kartdan karta" üsulu ilə işləyən daha 200 sahibkar cəzalandırıldı

İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti (DVX) Bakı şəhərində kartdan-karta köçürülməsinə görə 200 vergi ödəyicisinə maliyyə sanksiyaları tətbiq edib.

Adalet.az xəbər verir ki, DVX pərakəndə ticarət və işə obyektlərində nağdsız ödənişlərin POS-terminal deyil, kartdan-karta köçürülməklə həyata keçirilməsi hallarının aradan qaldırılması məqsədilə nəzarət tədbirlərini davam etdirir.

Son günlər ərzində Bakı şəhərində keçirilmiş nəzarət tədbirləri zamanı 200-dək belə obyektdə qanun pozuntularına yol verildiyi müəyyən edilmişdir.

Qanun pozuntuları protokollaşdırılıb və müvafiq maliyyə sanksiyaları tətbiq olunub.

DVX-dən bildirilir ki, nağdsız ödənişlərin qəbulu yalnız POS-terminal vasitəsilə həyata keçirilməli və bu zaman vətəndaşlara POS-terminalın qəbzli ilə yanaşı nəzarət-kassa aparatının çeki də təqdim olunmalıdır. Mövcud qanunvericiliyə əsasən, istehlakçılara elektron ödəniş etmək imkanının yaradılması vergi ödəyicilərinin birbaşa vəzifələrinə aiddir. Sahibkarlar maliyyə sanksiyalarına məruz qalmamaq üçün nağdsız ödəmələr zamanı POS-terminalardan istifadəni təmin etməlidirlər.

Saxta sənəd və lisenziyalarla istehlakçılara yalan məlumatlar verilir

Azərbaycan Mərkəzi Bankının (AMB) apardığı müşahidələrə və daxil olan müraciətlərə əsasən qurumun rəhbər şəxslərinin adından hazırlanmış saxta sənəd və lisenziyalardan istifadə edilməklə maliyyə xidmətləri istehlakçılara həqiqətə uyğun olmayan məlumatların verilməsi halları var. Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə AMB məlumat yayıb

"Maliyyə xidmətlərinin göstərilməsi üçün təqdim olunmuş lisenziyalara dair məlumatlar AMB-nin internet sahifəsində (www.cbar.az) bazar iştirakçıları bölməsinin aidiyyəti üzrə yarımölmələrində əks olunub və davamlı olaraq yenilənir. Bu kimi hallarla rastlaşdıqda səhifəmizdən əsas istinad və məlumat mənbəyi kimi istifadə edilməsi tövsiyə olunur. Əlavə suallarla bağlı Qaynar xəttə (966) müraciət oluna bilər", - deyər açıqlamada qeyd olunub.

Siqaretin xeyri var?

Hərə bir pis şeyi vərdiş edib. Və sonra da çalışır ki, ondan xilas olsun, amma bacarmır. Belə pis vərdişlərdən biri də siqaretdir.

Adam var ki, 40-50 il siqaret çəkir, sonra güclü iradəsi hesabına onu atır. İradəsiz insanlarsa, belə vərdişlərin ömrünün sonuna kimi əsirinə çevrilir. Bəziləri deyir ki, mən həftədə bir qutu siqaret çəkirəm, bir şey olmaz.

Siqaretsə, insanda ürək - damar, xərcəng xəstəliyi yara- dır. Tibb elmləri namizədi, həkim- kardioloq Rafiq Yusifli deyir ki, istər siqareti az çək, istər çox fərqi yoxdur, elə eyni təsire malikdir. Ürək-damar xəstələri bu pis vərdişdən uzaq durma- lıdır. Ürək əməliyyatı olan, stend qoyulan pasiyentlər daha diqqətli olmalı, siqareti atmalıdırlar.

Mən müalicə etdiyim hər bir pasiyentin diqqətinə bunu cat- dırıram. Əgər spirtli içki qəbul edəcəksənsə, siqaret çəkəcəksənsə, müalicənin müsbət təsiri olmayacaq. Bir sözlə, nəin- ki xəstə adamlar, hətta sağlam insanlar belə siqaretdən uzaq durmalıdırlar. Bu, sağlam olmağın ən yaxşı yoludur!

İstilik verildi, ancaq...

Noyabrın 15- dən Bakıda bütün binalar istilik verilməli idi. Başqalarını deyə bilmərik, amma bizim yaşadığımız bina- ya deyilən vaxt istilik verildi. Bu bir çoxlarının sevin- cinə səbəb oldu və o cümlədən biz də sevinдик! Və nə yaxşı ki, binalara istilik verildi. Ümu- miyyətlə, həm mövcud qurum, həm də abonentlər müqavilə imzalayıb. O müqavilə şərtlərinə hər iki tərəf əməl et- məlidir.

İndi düzdür, istilik verilir, ancaq aşağı təzyiqdə, bu isə mənzilləri qışdırır. Bizim mənzilin ikisində istilik sistemi iş- ləmir. Və o cümlədən qonşularda da belədir. Hansı ki, mövcud qanunla istilik bütün otaqlarda olmalıdır. Mənzilərinin hamısında istilik oldu- olmadı adiyatı qurum abonentlərdən o pulları alır.

Yaxşı indiki pulu alırsınız onda zəhmət çəkib, istiliyi nor- mal verin! Hələ ki, havalar bir o qədər də soyuq keçmir, am- ma qarşından soyuq qış ayları- dekabr, yanvar, fevral ayları gəlir. Ona görə də həmin qış aylarında heç olmasa, normal isti- lik verilsin!

Ara məsafəsi

Hərəkətin təh- lükəsizliyinin tə- min edilməsinin əlamətlərindən biri nəqliyyat vasitələrinin arasında məsafənin saxlanılmasıdır.

Çünki avtomobil- lər arasında ara məsafəsi saxlanıl- mada onların toq- quşma ehtimalı da azalır. Çox təəsüf ki, bəzi sürücülər dediyimiz qaydalara əməl etmir və nəticədə belə yol- nəqliyyat hadisələri baş verir! İstər şəhərdaxili, istərsə də respublika əhəmiyyətli yollarda bu qay- dalara birmənalı olaraq sürücülər əməl etməyə borcludurlar.

Amma buna bir çox sürücülər əfsuslar olsun ki, əməl etmir, hətta yoda bir metr belə ara məsafəsi saxlamır. Elə bir gün ol- mur ki, Bakıda və magistral yollarda belə hadisələr baş ver- mesin.

Xüsusilə yağışlı havada sürücülər metroloji şəraiti nəzərə almalı, yolun sürüşkənliyini dəyərləndirməyi və buna uyğun sürət həddi seçməli, mütləq ara məsafəsi saxlamalıdır. Bir da- ha yol polisi nəqliyyat vasitələrinin sürücülərinə tövsiyə edirik ki, ara məsafəsinin saxlanması hərəkətin təhlükəsizliyini tə- min edir!

Daşı daş üstə qoymaq

Bu gün daşı daş üstə qoymaq çox çətin işdir.

Ən azından ona görə ki, tikinti bazarında bütün inşaat ma- teriallarının qiyməti çox bahadır. Və bahalıq şəraitində qanu- ni , qanunsuz insanlar özlərinə Bakıda , eləcə də digər yer- lərdə evlər tikirlər. Hətta bir adam qanunsuz ev tikəndə belə

neçə- neçə dövlət quru- munun nümayəndəsi gəlib oranı görür. Onla- rın razılığı olmadan da- şı daş üstə qoymaq ol- maz. Yeni onların şifahi razılığı əsasında ca- maat özünə ev tikir.

Özü də çox böyük çətinliklə! Ev hazır olur, insanlar ora köçüb yaşayır. İllər keçəndə sonra icra hakimiyyətinin nümayəndə- ləri gəlib deyirlər ki, bəs bu ev qanunsuz tikilib, sökülməlidir. Ay hörmət məmurlar, bəs indiyə kimi harda idiniz, məgər bu evlər sizin gözünüzün qabağında tikilməyibmi?!

Divara bir misrar vuran kimi onun səsi icra Hakimiyyəti- ne kimi gedib çıxır. Onda bu tikilini niyə görmürdünüz? Am- ma buna baxan kimdir, evi bulduzerin qabağına verib dağı- dırlar. Hansı ki, söküntü işi aparmaq üçün məhkəmə qərarı olmalıdır. Son vaxtlar neçə- neçə insanın evi sökülüb. Bakıda və Gəncədə sökülən evlər az deyil! Demirsiniz, o evlər sənəd- sizdir. Onda zəhmət çəkib sənədləşdirin!

Sənədsiz evlərin sənədləşdirilməsi ilə bağlı məlum qərar da var! İnsanları narazı salmaq lazım deyil. Sadəcə olaraq hə- min qərarı icra etmək lazımdır. Bizcə, bu, sənədsiz ev sahib- lərinin böyük sevincinə səbəb olar!

Mənzil Tikinti Kooperativləri sakinləri niyə incidir?

Bir çox insanla- rın arzusu budur ki, yeni tikilən yüksək mərtəbəli binalarda mənzil alsın. El dilində demiş olsaq " no- vostroykalarda".

Əlbəttə həmin binalardakı mənzil- lərin sahəsi daha genişdir. Məhz buna görə də əhali həmin binalara böyük maraq göstərir. Bu, görü- nən tərəfdir. Görünməyən tərəf isə ondan ibarətdir ki, bu bi- naların bəziləri keyfiyyətli tikilir. Sakinlər yenə mənzilə kö- çəndə çox sayılı çətinliklərlə üzləşirlər. Nədir bu çətinliklər?!

Bu çətinliklər onun bağlıdır ki, sakinlər neçə illər yaşasalar da onların qaz verilmir, mülkiyyət sahibi kimi çıxarış ala bil- mirlər. Bu sənədlər olmayanda onlar evlərinə qeydiyyatda düş- e bilmirlər, alqı - satqı samanı isə min bir əziyyətlə üzləşirlər. Kommunal xərclərə gələndə isə həddindən çox pul ödəyirlər. Məhz bu məsələlər də mənzil sahiblərinin əsəbləşdirir və na- rahat edir. Bəzi MTK- lar özlərini padşah kimi aparır və sakin- lərə yuxarıdan aşağı baxır. Və onlar elə təsəvvür edirlər ki, in- sanlar burda yaşayırlarsa, camaatın onlara borcu var.

Amma əgər sakin hər ay kommunal borcu ödəyirsə, onlar MTK- dən niyə çəkinməlidir? Ümumiyyətlə, həmin binalarda yaşayan sakinlərin bir çoxu deyir ki, biz bu binaya köçəndən sonra peşman olmuşuq. Çünki onlar bizdən daha çox kommuna- l xərc alırlar. Bir sözlə, yeni tikilmiş çox mərtəbəli binalara köçənlər yağışdan çıxıb, yağmura düşüblər! Kimdir günah- kar? Mənzil Tikinti Kooperativləri, yoxsa, bina sakinləri! Qoy, bu suala əlaqədar qurumlar cavab versinlər!

Düzələn deyil...

İndi bütün mü- təxəssislər, eks- pertlər və adiyatı qurumlar baş sındır- ıb gündə bir təklif verilir ki, Ba- kıdakı tıxaclar ne- çə aradan qaldırıl- sın.

Bir deyir ki, yol- ları genişləndirək, bir deyir ki, körpülər salaq, bir də deyir ki, yol ötürücüləri inşa edək. Bir başqası da bildirir ki, şəxsi avtomobillərdən az istifadə edilsin. İrəli sürü- lən təkliflərin hamısını həyata keçirirlər, amma yenə tıxac problem Bakıda həll edilmir ki, həll edilmir və yen səhər və ax- şam saatlarında sürücülər saatlarla tıxaclarda qalırlar! Yenə çətin vəziyyətdə yol polisleri hərəkəti tənzimləyir, ancaq mə- sələlər öz həllini tapmır və bundan sonra heç tapmayacaq.

Bu barədə bir çox mütəxəssislər öz fikirlərini səsləndiriblər və biz də dəfələrlə təkliflərimizi vermişik. Və demişik ki, Ba- kıda tıxacın yeganə həlli yolu paytaxtın başqa yerə köçürülme- sidir. Paytaxt köçürülməyə qədər Bakıda tıxac əlindən tərpen- mək mümkün olmayacaq!

EMİL FAIQOĞLU

O GÖZƏLİ SEVMƏMƏK OLARMI?

"... Qaxın çox gözəl təbiəti, gözəl iqlimi vardır. Əlbəttə ki, onlar turizmin inkişafı üçün böyük potensialdır. Bütün bu şimal-qərb zonasının turizm imkanları çox genişdir. Əminəm ki, gələcəkdə bu istiqamətdə daha da böyük işlər görülməkdədir..." Uzaqgörənliklə, müdriksinə deyilmiş bu tərəvətli sözlər Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevə məxsusdur.

Azərbaycanın hər bir guşəsinin inkişafını, yüksəlişini düşünən ölkə rəhbəri dövlətin qayğısı və diqqəti ilə insanlarda həmişə böyük ruh yüksəkliyi yaradır. Necə ki, 15-20 il bundan əvvəllərə kimi Qax rayonunun, onun mərkəzinin təbiət gözəlliklərindən və qədimliyindən başqa deməyə, təsvir etməyə söz tapmaqda çətinlik çəkirdik. Bəli, sadəcə sözlərlə tamamlanması cümlələrin maddi bazasını... Məhz belə idi: tutqun və məchul bir görüntü. Əlac yal-

O dağlar, o çaylar, o düzlər ki var, min illərdir beləcə göz-könül oxşayır. Dəyişən, inkişaf edən, modern görkəm alan və beləcə həm də cənab Prezidentin söylədiyi turizm potensialını daha geniş şəkildə reallaşdıran Qax şəhəridir, onun qəsəbə və kəndləridir. Belə bir Vətən Gözəlini sevməmək olarmı? Burada hardan, hansı tərəfdən baxsan təbiət gözəllikləri ilə yanaşı yüksək səviyyəli müasirləşmənin harmoniyasına heyran qalır-san. Şəhərdə və kəndlərdə müasirləşməyə doğru görülən müxtəlif istiqamətli mühüm işlər, Qax şəhərinin müstəqil Azərbaycanımızın adına layiq bir məkana çevrilməsi, özünün ənənəvi-simvolik, həm də modern görünüşü ilə hətta onu çoxdan görməyən öz sakinlərini də heyran etməkdədir. Təbii ki, bütün bunlar dövlətimizin uğurlu siyasəti, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin qayğı və diqqətinin nəticəsidir. Qax iki qonşu dövlətlə sərhəd təmasında olduğu üçün, təbii ki, bütün bu məsələlərin müntəzəmliklə diqqətdə saxlanması və perspektiv stimulla formalaşması, həm də strateji amildir. Bunları rayon rəh-

bərliyi də bütün nüansları ilə bizə izah edir, görülən və görülməli işlərdən həvəslə danışır. Qax Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Musa Şəkiliyev rayon həyatının bütün sahələrinə xüsusi önəm verməklə yanaşı, burada məkan olaraq ölkə təmsalında tolerantlığın da həmişə diqqət mərkəzində olduğunu vurğulayır. Qax rayonu son illər xarici turistləri də özünə cəlb edən bir diyara çevrilməkdədir.

Vətəndir! Gündən-günə inkişaf edən Azərbaycan Respublikası! Özü də tək cə şəhərləri, rayon mərkəzləri ilə deyil, bütün kənd və qəsəbələri ilə inkişafda olan gözəl Vətən! Qax rayonu da bu uca vətənimizin gözəl və işıqlı bir guşəsidir. Son illər ictimaiyyət və sevincin mənbəyi onsuz da daha geniş miqyasları əks etdirir. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin igid Azərbaycan oğulları ilə birlikdə Qarabağın tam azad olunması bir ayrı ruh, bir ayrı ovqat yaratmışdır. Bütün Qarabağda misilsiz quruculuq işləri davam etməkdədir. Vətənin müqəddəs torpaqlarının düşməndən azad edilməsində Qax rayonu da fəal mübarizə aparmışdır. Rayonda şəhidlərin xatirəsi daim əziz tutulur, qazilər hər yerdə hörmətlə qarşılanır. Bu məsələ-

ləərə müstəsna həssaslıqla yanaşılır.

Çox vacib və xüsusi şərtlərdən biri də rayon rəhbərliyinin camaatla

görünüşünü xüsusi vurğulamaq gərəkdir. Bu, əvvəllər də yazdığım kimi məşhur İlisu yoludur. Otellər, istirahət guşələri, restoran və kiçik kafeli iaişə obyektləri, sağ tərəfdən Kürmük çayı boyunca sıralanan digər turizm atributları ilə zəngin olan İlisu yolu həqiqətən ayrıca bir şəhərə bənzəyir. Baxmayaraq onsuz da şəhər içində başqa bir ekzotik şəhəri

səmimi və işgüzar əlaqələrinin daha da genişlənməsidir.

Başçının səyyar qəbullaarında, bütün görüş və söhbətlərində bu sə-

mimiyyət, inam və etibar diqqət çəkir. İqtidarla xalq birliyi bu rayonda bütün məsələlərin əsasını təşkil edir.

Son illər Qax şəhərinin daha çox inkişaf edərək ona başqa bir əzəmət və gözəllik verən

də var: qədim və məşhur İçəriçay! Qaxa gedib də bu tarixi kompleksi gəzmədən olmur. Buradan rayonun həm qədim, həm də abidələrdə, yaddaşlarda yaşayan unudulmaz hadisələrlə zəngin tarixi hadisələri boylanır.

Qaxın ilk və əbədi brendi qeyri-adi ənənələrinə və gözəlliyinə görə məhz İlisu kəndi olub. İndi Almalı da var, Qıpçaq da var, görünləri valeh edən Qaşqaçay da var, ən yüksəklərdə duran Sarıbaş da var... İlisu isə belə gedirsə, kənd qiyyətindən çıxaraq kiçik, amma böyük iddialı bir şəhərə bənzəməkdədir...

Bu da Qaxın şahənə gözəlliyi haqqında hələ bitməyən daha bir söhbətimiz...

Məzahir ƏHMƏDOĞLU

nız bu yerlərin təbiətinə - zirvələrində qartallar süzən əzəmətli dağlarına, zümrüd meşələrinə, əsrarəngiz yamaclarına, alabalıq bəzəkli kiçik dağ çaylarına, bir qədər də şaqraq və vahiməli Kürmüyə, nağıl kimi qədim abidələrinə, bağ-bağatlarına qalırdı, eləcə... Tanrı yaratdıqlarını insanlara belə bir möcüzə misallı bəxş edib. Yeni bu yerlərin təbiət gözəllikləri əbədi heyranlıq mənbəyidir, görünləri xoş duyğulu cazibəsinə çəkir həmişə.

na çevrilməsi, özünün ənənəvi-simvolik, həm də modern görünüşü ilə hətta onu çoxdan görməyən öz sakinlərini də heyran etməkdədir. Təbii ki, bütün bunlar dövlətimizin uğurlu siyasəti, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin qayğı və diqqətinin nəticəsidir. Qax iki qonşu dövlətlə sərhəd təmasında olduğu üçün, təbii ki, bütün bu məsələlərin müntəzəmliklə diqqətdə saxlanması və perspektiv stimulla formalaşması, həm də strateji amildir. Bunları rayon rəh-

Baydenin alovlandırdığı tonqal:

Putin nüvə silahından istifadəyə tam hazırdır

Hazırda dünya yaşadığı olayların şokundadır. ABŞ-ın Ukraynaya Rusiyanın dərinliklərinə uzaq-mənzilli ATACMS raketləri ilə zərbə endirmək icazəsini bir çox avropa ölkələri alqışlayıb, dəstək versədə bəşəriyyət anlıyır ki, qoca Conun bu qərarı böyük bir fəlakətin başlanğıcı deməkdir.

Buna baxmayaraq Fransa və Böyük Britaniya, Ukraynanın Rusiya ərazisinə uzaq-mənzilli raket zərbələri endirməsi üçün "SCALP/Storm Shadow" raketlərini istifadə etməsinə icazə verdi. Maraqlıdır ki, Almaniya kansleri Olaf Şolt्स əvvəl bildirmişdi ki, o, Kiyevə Rusiyanın dərinliklərinə Qərb silahları ilə zərbələr endirmək hüququ verilməsinin əleyhinədir.

Amma Almaniyanın xarici işlər naziri Annalena Berбок kansler Olaf Şolt्सun mövqeyinin əksinə olaraq, ABŞ Prezidenti Cozef Baydenin Rusiya ərazisinin dərinliklərinə

ATACMS raketləri ilə zərbə endirməsinə icazə verməsinə dəstəklədi.

Beləliklə, münaqişə ən gərgin fazaya keçdi və Ukrayna Avropadan da tam dəstək aldıqdan sonra - 2024-cü il noyabrın 19-na keçən gecə ilk dəfə olaraq Rusiya ərazisinə ATACMS ballistik raketləri ilə hücum etdi və Bryansk vilayətinin Ka-

raçev şəhəri yaxınlığındakı hərbi obyekti vurdu. Karaçev Rusiyanın Bryansk şəhəri yaxınlığında və Ukrayna sərhədindən təxminən 130 km aralıda yerləşir. Bildirildi ki, hədəf uğurla məhv edildi. Ötən gecə - 20 noyabrda Ukrayna ordusu yenidən Rusiyanın dərinliklərinə hücum keçdi. Təsəvvür edin ki, Rusiya-

nın hava hücumundan müdafiə sistemləri 9 rayonu üzərində 44 ədəd Ukrayna PUA-sını məhv edib. Hücumun kütləviliyini Rusiya Müdafiə Nazirliyi belə açıqlayıb: "Novqorod ərazisində 20, Kursk ərazisində 5, Oryol ərazisində 4, Belqorod, Tver və Tula ərazilərində 3, Bryansk, Moskva və Smolensk ərazilərində 2 PUA vurulub".

Proseslərin bu nöqtəsində Pentaqonun rəsmi nümayəndəsi Sabrina Sinq ABŞ prezidenti Co Baydenin Ukraynaya Amerika raketlərindən istifadə edərək Rusiyanın dərinliklərinə zərbələr endirməsinə icazə verdiyi barədə məlumatı təsdiqləməkdən imtina etdi. Yəqin ki, Pentaqon rəsmisi Co Baaydenin qərarının necə böyük bir fəlakətə səbəb olacağını təxmin edib.

Xanım Sabrina, ABŞ Rusiya ilə müharibə vəziyyətində omadığını qeyd edərək jurnalistlərə belə bir açıqlama verdi: "Hazırda elan edə-

cəyim və ya təsdiqləyəcəyim bir şey yoxdur. Əgər ictimaiyyətlə bölüşəcək bir məlumatımız olsa, bunu edəcəyik".

Açınma artıq gecdir Kremlə yaxın olan media qurumlarının bildirdiyinə görə, Rusiya Prezidenti Putin ötən gün nüvə doktrinasına dəyişikliyi təsdiqləyib. Nüvə silahının Ukrayna ərazilərində partlamasına bəlkə də dəqiqələr qalıb. Çünki, Rusiya ərazisinə ballistik raketlərin buraxılacağı təqdirdə Moskva qarşı tərəfi nüvə silahından istifadə edəcəyini bildirmişdi.

Bəşəriyyətin, xüsusən, Ukraynanın həyatının tükəndən asılı vəziyyətdə olmasına baxmayaraq ABŞ yene öz amplitudındadır. Dünya mediası, ABŞ Müdafiə Nazirliyi Ukraynaya 275 milyon dollar həcmində yeni hərbi yardım paketi ayırmağı planlaşdırdığını bildirir.

Sözügədən yardım paketinə hava hücumundan müdafiə vasitələri, "HIMARS" reaktiv yayılım atəşi sistemləri, eləcə də 105 və 155 mm kalibrli mərmilər, "Javelin" tankəleyhinə komplekslər, digər avadanlıqlar və onların ehtiyat hissələri daxildir.

Əntiqə Rəşid

Seyran Səxavət

Uşaq vaxtı kənddə-kəsəkdə çalağınların ,quzğunların başına yığıldığı leş görmüşəm- at, eşşək,tülkü, çaqqal leşi-ancaq şair leşi görməmişəm-and olsun yeri-göyü yaradan Allaha ki,görməmişəm.Əgər kimsə şair leşi görübsə,mənə zəng eləsin, söhbət eləyək; mənim mobil nömrəm: 050-313-13-28-dir.

Mən şair leşi görməsəm də, onu təxminən bilirsiniz nəyə bənzədirəm?Kasıbın bəxtinə...Elə diqqət etsəniz, kasıbın bəxti də şairin leşinə oxşayır.Ancaq bu cümlələri oxuyan bir ağıllı məndən soruşsa ki,görmədiyiniz şeyi nə təhər oxşadırsan, boğazım quruyacaq, cavab verə bilməyəcəm, qalacam gözlərimi döyə-döyə...

Sən də çox dərinə gedirsən eee...bəlkə heç soruşan olmadı...Soruşan olsa da, olmasa da, mənə elə gəlir ki, oxşayırsən...ancaq oxşadani yoxdu, oxşadani...

Vağzalda taksidən düşüb ətrafa boylanmaq istəyirdim ki,nə təhər üstümə cumdusa, əgər o təhərle mənə toxunsaydı,kəllə-mayallaq olmuşdum.Məni qucaqlayıb nə təhər sıxdısa, suyum çıxdı.

-Qardaşım xoş gəlib, səfa gətirib...Bu gün hardan doğub belə, ay Allah?

Əlini qoltuq cibinə salıb eynəyini çıxartdı,tələsik gözüne taxıb məni başdan-ayağa süzdü:

-Hə...sənsən...sənsən...doğrudan sənsən...

O üzüməndən, bu üzüməndən marçıldadanda ətrafına boyladı, yəni ki, görürsünüzdə, mən kiminlə öpüşürəm...

İki daşın arasında onun mənəndən həmişə necə gileyli olduğu qulağımda cingildədi:-,"Elə hey deyillər dostun ordan keçdi, dostun burdan keçdi...Noolar, ay vijdənsiz, bir dəfə də biz tərəfdən keçərsən ...bir bizim də qapını açasan..."

Bir-birimizə böyük ərkimiz var, halal-hümmət...ikimiz də Bakıda ali təhsil almışıq,o, politexnik institutunda, mən Sergey Mironoviç Kirov adına Azərbaycan Dövlət Universitetində.Birinci kursun əvvəllərində filarmoniyanın çayxanasında bir-birimizə quşumuz qonmuşdu, tanış olmuşduq, el vermizdik.İndiki kimi yadımdadı,gülməli də olsa deyəcəm, mən ona el uzadıb dedim:

-Gənc şair...Seyran...Seyran Xanlarov...

Onda hələ Seyran Səxavət deyildim...Və qoltuq cibimdən dörd qatladığım „Azərbaycan gəncləri“ qəzetini çıxarıb „Bizim arx“ şairini göstərdim:

-Özüm yazmışam,-dedim. Qəzeti alıb şeiri iki dəfə oxuyan dan sonra dedi:

-Qəşəng şeirdi... Sonra da adını dedi: -Mənim də adım Həmididi, Həmid. Elə şirin idi ki...Lap bal kimi.

O vaxt filarmoniyanın çayxanasında tanış olanda ikimizin otuz altı yaşını vardı-əlli-əlliye.İndi isə, yenə bayaqkı kimi desək, ikimizin səksən yaşını var, yenə əlli-əlliye.O öz rayonunda çox tanınmış, hörmətli bir adam idi, mən də Azərbaycanda...

Bir-birimizə necə sarılmışdıqsa, bir də duyuq düşdük ki, camaat bizə baxır-ələ bil bir az da utanan kimi olduq; sizə zarafat gəlməsin-bayaqkı tərdə desək, (əlli-əlliye) qırx dörd il keçmişə qayıtmışdıq-biz hələ yaxşı qurtarmışdıq.

Heç vaxt axırını tikəmizi bir-birimizdən əsirgəməmişdik-tələbə tikəsinin bəreketini bir Allah bilir, bir də tələbə olanlar.Tələbə ilə Allahın oxşarlığına bax eee...O dövrün tələbələri hamısı bizim kimi idi, bir-birinə gözlərinin yağını yedizdirirdilər, aramızda fırtıq qapan cücələr civildəmir-di, görməmişəm. Toylarımızda bir-birimizin sağdışi-soldişi olmuşuq, bö-

ŞAIRİN LEŞİ-KASIBIN BƏXTİ,

HEKAYƏ

mışdı:„Sən niyə hirsələnirsən ee, adamı də, yerini şirin eləyir“ və sonra televizorun ekranı söndü, ora may günəşinin işığı düşdü-işiq o qəder güclü idi ki, artıq orda yazılan oxumaq mümkün deyildi...

Keçib əyləşdik.Dünya şöhrətli Hollandiya rəssamı Van Qoq kasıbcılıq ucbatından ən çox sarı rənglə işlədiyi kimi, təbiətin ən böyük rəssamlarından olan may ayı da hərnlıqdan ən çox yaşıl rənglə işləyirdi.Bu yaşılığın tən ortasında bülbüllərin yoxluğu sinəsinə yatan bir Qaratoyuq səsinə başına atıb elə zəngülələr vururdu ki, deyirsən bəs oxuyan yaşıl torpağın özünü.

Qaratoyuq bu yumşaq qu tükü kimi yaşılığın içində qara yırtıq kimi görünürdü və adam bu qara yırtıqdan vahiməyə düşürdü.Birdən elə bildim ki,Qaratoyuq mənim fikirləşdiklərimi eşidir, təkrar edirəm, e-şi-dir.Quşlardan nə desən çıxar, axı adamlara baxanda onlar Allaha daha yaxındırlar...və Qaratoyuqdan utandım...Qaratoyuq neynirdi ki...oxuyurdu da...ancaq mənim Qaratoyuqdan utandığımın heç kəsini xəbəri olmadığı-heç Qaratoyuğun özünün də...heç Həmidin də...

-Nə fikrə getmişən yenə, qardaş?-Həmid üzümə baxdı və sualının cavabını gözləmədən - nə yaxşı gəldin, evdəkilər də çox sevindi,-dedi.

-Elə mən də sevindim... Gör eee, axırıncı dəfə görüşdüyümüz yadımlanmış çıxıb,-dedim.

-Mənim yadımdadı...-Həmid əlini çiyinə qoydu.

-Nə vaxt görüşmüşük? -Özün tap,-Həmidin elə bil ki, tərsliyi tutmuşdu.

-Demirsən heç demə,-Mən onun tərsliyini vecimə almadım, -Yoldaş Hacıyev demişken, "100 qram vuran kimi yadıma düşsək".Heç sən də bilmirsən, deyəsən...

Söhbətin yönünü başqa tərəfə dəyişmək istədim. Elə dəyişdim də...

-Həmid... - Nə var?

-Həmid, sənəndən bir söz soruşacam... ancaq düzünü de... deyəndə də gözümdən içinə baxarsan.

-Baş üstə, böyük sənətkar, - Həmid ona verəcəyini sualı dinləməyə əməlli-başlı həzirləyib görmüş kimi özünü yığırdı.

-Həmid, rüşvət alırsan? Həmid gözümdən qabağında itdi - o, özünü tamam itirmişdi.

Həmid gözümdən qabağında peyda oldu, o, özünü tapmışdı.

-Nəyə görə soruşursan ki?- Həmid gözümlə gözlərimə zilləmişdi.

-Soruşuram də, dedim, -bilmək istəyirəm ki dostum nə yuvanın quşudu...

Həmidin qaşları əvvəlcə çatıldı, sonra hər biri qayıdıb öz əvvəlki andangəlmə yerində bərqərar olandan sonra gülmüşəyib dedi:

-Kişi kimi deyim? -Hə...kişi kimi de!

-Kişilik elə maa qalıb?-Həmid sağ əli ilə sinəsinə toxundu.

-Hə...- dedim, -kişilik sənə qalıb...Sənə, mənə, ona, bizə, sizə, onlara...

-Lap qrammatika dərsinə oxşadı eyy...

-Ay Həmid, niyə uzadırsan axı... Sözü bir, „hə“di, biri „yox“du...

-Gəl, belə eliyək də... qabağcan öz sualına özün cavab ver... mən sonra deyim. Özü də nə var, onu deyəcəm.

-Mən... - Hə... sən...- Həmid iki ayağını bir başmağa dirədi.

-Ay avara,-dedim,- hansı başı xarab yazıçıya rüşvət verər? Hə?

-Gəl onda belə danışaq,-Həmid başqa bir istiqamət götürdü, -əgər sənə rüşvət verən olsa, alardın?

-Həmid... - Hay can...

- Bircutma də... almısan, yoxsa yox?

-And olsun kəsdiyimiz çörəyə ki, zorunan almamışam...veriblər...hə...Mən də onların qəlbni sındırmamışam...almışam...

- Deməli, sən rüşvətə olmağına rüşvətəxsən... ancaq, necə deyərler, humanist rüşvətəxsən də...

-Ay sağ ol... Mən rüşvət alarkən həmişə bir olan Allah şahiddir ki, humanizm prinsiplərini əldə rəhbər tutmuşam,-Həmid həvəslə davam elədi,- İnsan olan kəs heç vaxt insanın qəlbini sındırmamalıdır.Bu, çox böyük günahdı,- bir az da səsinə əzəmət verdi,- qəbahətədi, qardaşım, qəbahət...

Həmid dediklərinə özü inana-ina bir az da irəlilədi:

-Bir Allah şahiddi ki, mənim aldığı rüşvət heç vaxt „şirirlik“ səviyəsindən bir millimetrdə yuxarı qalxmayıb. Şirirlik... şirirlik insanları bir-birinə bağlayan şeydi,-o, əllərini bir-birinə daraqlayıb az qala gözüme soxdu, -bax, belə...

-Bura bax, Həmid... - Hay can,- o, sözümdən dalını ağımdaca vurdu.

-Həmid, məni dolamısan, hə?.. - Nə danışırsan, qardaş, səni dolayan sənin gününə düşsün,- Həmidin səsinə və üz-gözündə şirin, ərkyanə bir hikkə də gözüme dəydi,-dolaşmaq nədi, ağızım əylər... sən mənim ürəyimdən... Səni başa salmaq istəyirəm ki, rüşvət, indiki halda şirirlik, həyatımızın rəhnidir. Hə... şirirlik, insanları arasında ünsiyyət deməkdir. İnsan ünsiyyətsiz necə yaşaya bilər... Bayquş kimi tək qalar... təknlər... qapısını bir kimsə açmaz, badi- səbadan qeyri...

-Həmid, sən zarafat eliyirsən, yoxsa...

-Zarafat-zad belə ciddi söhbət vaxtı heç nəyə yaramayan bir şeydi.

Həmid yavaş-yavaş öz parlaq niqə və gözəl məntiqi ilə mənə də öz tərəfinə sürüyürdü. O, zarafatla ciddiliyin arasında sanki oyun çıxarırdı. Zarafatla ciddiliyin arası indiki halda ətlə dirnağın arası qəder olardı. Və Həmidin orada şirin-şirin meydangirlik etməsi mənə möcüzə kimi gəlirdi.

Bax, bu möcüzə ilə üzübüz dayandığım halda Həmiddən soruşdum:

-Yaxşı, yaxşı...başa düşdüm, başa düşdüm...Qoy olsun şirirlik, ünsiyyət, humanizm... olsun... İndi bir sualına cavab ver...

Belə anlarda Həmid həmişə mənim sözümlə kəsirdi, halbuki buna heç bir ehtiyac yox idi.

-Eşidirəm, sualını ver,-dedi.

-Bax, o deyirsən ee, şirirlik, şirirlik... Bu şirirliyin məbləğini deyə bilərsən neçə manatdı?

-O baxır hansı şirirliyə...onun qradusuna...dərəcəsinə...

-Necə yeni baxır şirirliyə...-dedim.-dərəcəsinə...

-Qardaş, hər şeyin bir qanun - qaydası var de... Gedib oturmusunuz Bakıda, buralardan xəbəriniz yoxdu... A kişi, ay qardaş, ay tovarış, -gülmək

Həmidin tutmuşdu,-şirirliyin üç növü var, üç cür şirirlik var, hərəsinin də öz məzənnəsi var.

-Həmid... O yenə sözümlə kəsdi:

-Bir dayan görək, qonağımız gəlir.

Həmidin onsuz da gözü yolda qalmışdı, elə hey o tərəfə boylanırdı; tələsik ayağa durub, özü demişken, qonağın qabağına yeridi:

-Xoş gəldin, qardaş, xoş gəldin...Gəl çıx də...sarfamız qarışdı axı.

Həmid onun qoluna girib mənim yanımda otuzduran kimi dedi:

-Tanış olun.

Gələn adam mənə el verib gülgülə -bu ,gülməkdən daha çox hırtlıdamağa oxşayırdı-dedi:

-Bu boyda rayonun prokuroru, yoldaş Qulamov... Ha-ha-ha-haaa.

Mən ağzımı açmaq istəyirdim ki, rayon prokuroru yoldaş Qulamov ağızımı yumdu:

-Sizin özünüzdə təqdim etməyə ehtiyac yoxdu, canım,-birbaşa keçdi „sən“ə,- Səni yaxşı tanıyırdıq. ha...ha...haaa... Üç-dörd gün əvvəl televiziyaadakı çıxışına baxdım,-çönlüb Həmidə baxdı,-yaman dedi müəllim, ləzzət elədi...

Həmid günahkar kimi gözlərini döyəcədi:

-Mən baxmamışam. Sonra eşitdim ki, çıxış eliyib. Nə dedi ki?- yoldaş Qulamova üz tutdu :

-Əşşi, yaman dedi ee... Nə təhər güldümse, barmağımı kəsələr, xəbərim olmazdı...Deməli, müəllim ağızını açıb danışan kimi aparıcı deydi: „

Seyran müəllim, ora mənim yaralı yerimdi. "Müəllim nə deyirsən, aparıcı qız deyirdi: "Seyran müəllim, ora mənim yaralı yerimdi." Müəllim gözüne döndüyüm də yüngülvari əsələşib dedi ki, ay qız, bayaqdan nə deyirəm, deyirsən ki, ora mənim yaralı yerimdi. Ağızımı açmağa qoymursan... yaralı yerimdi, yaralı yerimdi... Sənin heç bir salamət yerin yoxdur?Nə təhər piçıldadımsa...Ondan sonra aparıcı qız özünü yığırdı...hə...

-Necə xəbərim olmayıb ee...-Həmid peşmanlığını bildirdi...

Mən yoldaş Qulamovun sifətinə, gözaltı da olsa, nə qədər diqqətə baxdımsa, orda heç nə oxuya bilmədim. Onun sifəti mənim orta məktəbdə oxuduğum illərdəki qaralama dəftərinə oxşayırdı. Bir sual mənə şapalağın altına salandan sonra təpikləyirdi əməlli-başlı.Yoldaş Qulamovun gülməyi sir-sifətində görünmək bilirdi, ancaq səsinəndən bilirdim ki, bu adam güllər. „Görəsən, yoldaş Qulamov heç qəzetən mənim televiziya da aparıcı qıza dediyim sözlərə gülüb... yoxsa mənə xoş gəlmək üçün belə deyir, hə?

-Yoldaş Qulamov, doğrudan mən dediklərimə güldürdünüz?-soruşdum.

-Güldün də sözdü?...Əvvəlcə arvad qəhqəhə çəkib güldü...hə...mən də qoşuldum ona...hə...

Deyirəm axı, havayı yerə dalağım sancmayıb ...deməli, düz sübhələnməmişəm; onlar demişken, şübhəli şəxs qismindəydi yoldaş Qulamov.

Burasını da boynuma alım ki, yoldaş Qulamovun sifəti mənə çox tanış gəlirdi, elə bil ki, bu sifəti dəfələrlə görmüşdü. Ancaq nə bir billah eləyirdim, yadıma sala bilmirdim və yadlaşımın belə tez xarab olması, korşılması mənə yaman əsəbiləşdirirdi:

Sənə çox lazımdır ki, bu pəzəvəngi harda görmüşəm, hə? Nəyinə lazımdır...Kişinin oğlu bayaqdan neçə dəfə deyib ki, sənin gelişinə çox şad oldum."

-Həmid deyəndə ki, dostum gələcək, dedim, bura bax, hey, bizi görürdüm, sənəni rayonun çıxardaram. Sağ olsun, o da söz verdi ki, mütləq görüşdürəcəm, sağ olsun.

Mən rahatlıq tapdım və rahatlıq məni valideyn uşağın əlinə şirniçuş verib sakitləşdirən kimi yerbəyer elədi-indi öz yerimdə idim, adam öz yerində olanda elə bilir ki,bütün dünyaya qu tükü kimidi- yumşaq... Qu quşlarının töklərini diri-diri yolub yer üzünə səpmişdilər. Qu quşları üşüyürdü... və bu heç kimin vecinə deyildi...

- Ay müəllim, nə yaman fikrə getmişən?- rayon prokuroru yoldaş Qulamov guruldadı, amma yağmadı-yeqin ki, bir azdan həm də yağar.

-Yox... nə fikrə gedəcəm ki... yox... Allaha şükür dostumun yanımdayam,-dedim,- qırmızıca yalan dedim, amma nə Həmid, nə də rayon prokuroru yoldaş Qulamov bu yalanın rəngini görmədi. Və inandılar, inandılar ki, mən fikrə-zada getməmişəm, elə buralardayam.

Əbülfət MƏDƏTOĞLU
madatoglu@mail.ru

Həyat "OL!"-la başlayıb

Elə bizim SEVGİMİZ DƏ!..

Biz bir bəndə olaraq elə bir missiya daşıyırdıq ki, onu Yer üzündəki bütün canlıların topası daşımır. Bunun xoşbəxt tərəfi olduğu kimi həm məsuliyyət və hətta hərdən düşünürəm ki, bədbəxtlik tərəfi də kifayət qədərdir. Ona görə də bu "bədbəxtlik" sözünü ona görə vurğulayıram ki, kiçik bir səhv, xırda bir yanlışlıq bəzən yüzlərin, minlərin, hətta milyonların həyatı hesabına ötürür. Bir nədanın atdığı çaxmaq, bir kütbeyinin, yaxud özündənrazının çılpaqlığı yanğınlara, müharibələrə, qarşıdurmalara aparır.

Deməli, insan qoruduğu kimi, qurub-yaratdığı kimi, həm də uçurub dağıtmağa, tarımar etməyə meyilli varlıqdır. Bax, bu mənada Yer üzünün əşrəfi sayılanın paralel olaraq həm də Yer üzünün qatili olması birmənalıdır.

Və bu da düşünən insanı bütün ömür boyu diqqət mərkəzində saxlayır. Axı, bizim içimizdə bir topa sual var. O sualların sırasına baxsaq, özümüz də bir balaca silkelənə bilirik. Belə ki, sualların düzülüşünə diqqət yetirin: Kim? Nə? Hara? Kimdən? Nədən? Haradan? Kim üçün? Nə üçün? Hara üçün? Və ən böyük sual - Niyə???

Hə, bax elə bütün problemlər dəbu niyədədir. Və bu niyə də insanın özündə - əməli, xidməti, nəfsi, kimliyi, əqidəsi, məsləki, üreyi, əli... Bax, beləcə, bu suallar ətrafında günlərlə, aylarla, illərlə düşünə-düşünə günləri aylara, ayları illərə calayırdıq. Bir az, bir az çox, bir az uğurlu, bir az uğursuz. Bu bir karvanıdır. Biz də o karvanın bir yolçusu, qoşulub gedirik sevincimizlə kədərimizlə birlikdə. Elə gedə-gedə də ya böyüyürük, ya kiçilib xırdalanırıq. Çünki biz zamanın dəyirmanının içindəyədik axı. O dəyirman hamını üyüdür. Bir az narın, bir az girdə, bir az da ağnavazdır. Kimin bəxtinə necə düşsə, düşsə. Nə isə...

Bəli, bax, bu yükünü çəkdiyimiz Yer üzünün hansı qatında dayanmağımızdan asılı olmayaraq, həmşə öz-özümə sual vermişəm:

- Bu yüklər, bu ağırlar nədən qaynaqlanırdı? Niyə gerçəyin önündə susmalı oluram? Haqqı etiraf etməyə çətinlik çəkirməm? Və yaxud da içimizdəki ağırlıq dilimizə gətirməkdə tərəddüdüyük? Yeni bizim anlayış hissimiz bu qədər kütləşib? Axı əlimizə batan tikan, dərimizicizən kol özümüzə asılı olmadan bir "uf" gətirir dünyaya. Dərhal o cızılan, o tikan batan yeri ovutmağa çalışırıq. Bax, elə öz həyatımızın bir məqamınaüz tuturam. Gəlinim mənə ağırkəsici iynə vuranda özümü nə qədər bərk tutsam da ufuldadım. Bu halım onu pərişan etdi. Yavaşca, sanki günahını yuyurmuş kimidirdi:

- Əmi, iynə göynəndi...
Üzünə baxıb gülümsədim...
Amma yazdım da:

*Sən vuran iynə göynətmir
Göynəyir ürək, Fəridə!
Mənə Allahın zülmünü -
Eyləyir, ürək, Fəridə!*

*Baxıb, susub... içdə gülür
Bir əliylə gözün silir...
Ovcunun içi tək bilir -
Neyləyir, ürək, Fəridə!*

*Yaşıma, halıma baxıb
Fələk ta falıma baxıb!
Məni lap yandırıb yaxıb -
Kövrəlir, ürək, Fəridə!*

*Üzməsin bu halım səni
Fərəhdə ruhumun tənisi...
Kədar ta qorxutmaz məni -
Öyrənir, ürək, Fəridə!*

Bəli, bu gerçək ağrı həmişə var, ağrının dərmanı da təbii ki, ortadadır. Sadəcə, onu axtarıb tapmaq, görmək lazımdır. Əgər yaranın ağrısını ictimailəşdirsən nə dəyişəcək ki? Hər kəsin "ah", "uf" öz üçün yanğısıdır. O odda da elə yanmalısanki, tüstü bacadan düz çıxırsın. Onu bir sən görürsən, bir yandıran, bir də Tanrı. Belə olan halda qəmli şəirdən tutmuş qorxunc nağıllara kimi hər şey gerçəklik kimi yaşanacaq. Çəkinməyəcəksən, ürənməyəcəksən və hətta bəzən o şeirlər, o yaşantılar üçün darıxacaqsan. Və belə məqamda mən də könüldən-könülə olan bir yolla səni duyub sənə tərəf bir pıçıltı göndərəcəm və deyəcəm ki:

*Ürəyimin durumu -
İndi qopmaq anıdır...
Sənə dilənən ömür -
Bil, torpağı sandı...*

*Sıxıram çirpintilər
Yavaş-yavaş səngiyir...
Dolmuş baxışların da -
Vida üçün ləngiyir...*

*Bu kövrəlmək sevgiyə
Gülüm, deyil ki, əlbət...
Ölən Əbülfət ilə -
Ölür bu sevgi xəlvət...*

Son günlər yaşananları qısa bir zamanın inkişaf xətti üzərində düzürəm. Necə deyərlər, bu son günlərin mənzərəsini yaratmağa, onun maliyyəçilərin dilində desək, balansını çıxarmaq istəyirəm... Və çox qəribədir ki, son günlərin hamısı qayğı yüklüdü, sevincə, təbəssümə, könül rahatlığına bir-iki iynə boyu yer qala, qalmaya... Bax, budur gerçək! Və bu gerçəyin içində ayaqda durmaq, sənə sığınanları, sənəndəkiləri ayaqda saxlamaq heç də asan deyil. Deyə bilərsiniz ki, təkbaşına mücadilələr həmişə çətin olur. Amma mən sizinlə razılaşıram. Çünki hər birimizin içində öz mənimizin tərəfdaşı, ortağı var. Və biz də hə-

min o ortağımızın güvənini hiss edəndə bir az dayanmaq gücümüz artır. Çox təəssüf ki, bunu hər an hiss etmək, hər an yaşamaq mümkün olmur. Ümumiyyətlə, öz içində məni və o mənin yarısını görmək, ona tapınmaq özündə fərqli bir istedad, fərqli bir bacarıqdır. Və biz də bu fərqli olanı hər birimiz özümüz kimi yaşayıb, özümüz kimi də aparırıq gətdiyimiz hər yerə...

Təbii ki, içindəki mənin yarısı ilə bütün ömür boyu birgə olmaq və bu birliyi sınaqlardan, əzablardan keçirmək, sevincinə qarışmaq şəxsən mənim üçün ən böyük arzu və savabdan biri sayılır. Ona görə də içimdəki mənin yarısını, əslində isə sənənin özünü bu ömrə, bu həyata Tanrı yazıb, Tanrı nəsib edibdi. Mən də Tanrı yazısının pozulmazlığını zaman-zaman deyirəm, yazıram, təkrarlayıram. Hətta hərdən hissələri çilovlaya bilməyəndə yalvarışa da meyli edirəm. Açıq mətnlə kimsəni nəzərə almadan az qala bəyanat şəklində vurğulayıram:

*Yorulmuş ürəyimin
Düzümünü götür, gəl...
Qor olmuş diləyimin -
Çözümünü götür, gəl...*

*Dizim hər gün bükülür
İçim qat-qat sökülür...
Göyə dəyib tökülür -
Öz ünümü götür, gəl...*

*Gözüm yolu geyib ta
Gözümü yol yeyib ta...
Sən Tanrıya deyib ta -
Özülümü götür, gəl...*

*Daşam, ağacam, otam
Bizi yaradıb O tam!
Sənsiz buzlayır odam -
Köz ömrümü götür, gəl!*

Zənnimcə, bu ismarıq, bu yalvarış məni, elə onun özünü də alçaltmış, kiçiltmiş, xırdalamış. Ona görə ki, bu içdən gəlir. İçimdəki mənin yarısına doğru gəlir. Onu tamamlamağa, onu tam olmağa səsləyən bir çağırış kimi ifadə olunur. Sadəcə, görmək istəyən mənim dediklərimi, yazdıqlarımı duyur, görür, istəməyən isə...

İndinin özündə belə yazdıqlarımın təsiri altında olmaqla bəhəm, həm də bir az kənar adam kimi bu fikirlərə göz yetirirəm, saf-çürük edirəm. Oxucuya çatdırdığım məntiqin necə qarşılanacağını anlamaq istəyirəm... Və anlamağa çalışdığım istəklərin fonunda yenə mənzərə canlanır.

O mənzərə də bütövlükdə sevgidir! Birmənalı şəkildə anlayıram ki, sevgisiz heç nə mümkün deyil. Bunun da ən böyük sübutu Allahın bəndəni sevgidən yaratmasıdır. Biz sevgidən yarandığımız üçün içimizdə bəşikdən məzara qədər sevgi daşıyırdıq.

Öz şəxsimdə zaman-zaman sınaadığım bu məntiq məni bütün suallarla üz-üzə, baş-başa gətirdiyi anda belə birmənalı olaraq haqdan gələnin qalib olduğunu, hakim olduğunu qəbul etmişəm və yazmışam ki:

*Elə günüm
olmur ki,
olub dirilməyim?
mücüzədi vallah
hər gün
ölməyim,
həm də dirilməyim -
Allah!..*

*Mən sənə sığınib
ümidləndim -
ümidnən idim...
Onun
üstümdən qanadın
bir az yığılıb -
qoy kölgəndə
itim...*

*Allahım!
bəndə haqqıma
iynə ucu iddia
düşür yadıma,
gəlmir ağıma
sən
necə istəyirsən
elə də çıx axırma,
Allahım!
Lap sürünə-sürünə
olsa belə
inan ki,
dilanməyəcəm
amma sən birin
O BİR tək
gözyaşın
sevgi kimi
bükəcəm adıma...*

Adətən bir mövzunun ipucundan başlayıb yol gedərkən sağdan, soldan və ümumiyyətlə hər tərəfdən hansısa təsirlər, hansısa yanaşmalar, bəzən basqılar da qaçılmazdır. Ona görə də istənilən yazı da fikir qırıqlığı, söz dolaşığı normal sayılır mənim üçün. Axı mən də bu cəmiyyətdə, bu cəmiyyətdə yaşayıram və baş verən hər şeyin, əvvəldə dediyim kimi, mənə də dəxli var. Onun uğurlu, faydalı hissəsi də zərərli, günahlı bölümü də mənim adımda zərrənin milyardlarda biri qədər etiva olunubdu...

Demək bu gerçək həm də düşünmək və düşündüklərini özünün həyat kredomda ifadə etmək müstəvisini də sərgiləyir.

Ona görə də həyatın nə sualından qaçmaq lazımdı, nə də cavabından imtina etmək... Bunu ona görə xüsusi vurğulayıram ki, sual da, cavab da qaçılmazdır. Biz də o qaçılmaz olanın predmetiyik...

Hə, sınaadığımız, sevgisi və sevinci, əzabı və möhnətiylə bizi əhatə edən bu dünyanın bir iynə boyda hüceyrəsi olmaq heç də pis deyil. Təki olduğunu hiss edələr, yaxud da sən hiss etdirəsən.

Bax, mənim sözümdən canı, necə deyərlər, mustafası bundan ibarətdir. Axı bu həyat sevgidən doğulub və bu həyatın bütün canlıları da "OL!"dan yarandı. Elə bizim sevgimiz də!

Təmiz içməli suya çıxış yalnız əsas insan hüququ deyil, eyni zamanda ictimai sağlamlığın qorunması və ekoloji tarazlığın saxlanması üçün vacibdir.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin (ADSEA) sədri Zaur Mikayilov COP29 çərçivəsində keçirilən "İqlim Dəyişikliyi ilə Mübarizə: Azərbaycanda Dayanıqlı Su Həlləri və Davamlı Gələcək" tədbirində çıxışı zamanı bildirib.

Onun sözlərinə görə, hər bir sahədə su davamlı inkişafın təməli daşdır: "Su resursları kənd təsərrüfatı məhsuldarlığının əsasıdır və milyonlarla insanın ərzaq təhlükəsizliyini təmin edən suvarma sistemlərini dəstəkləyir. Bundan əlavə, su enerji istehsalında, sanitariya sistemlərində və cəmiyyəti yaxşılaşdıran iqtisadi fəaliyyətlərdə mühüm rol oynayır. Buna görə də davamlı inkişaf üçün su resurslarının elçatənliyi, keyfiyyəti və səmərəli idarəçiliyi ilə ayrılmaz şəkildə bağlıdır".

Agentlik sədri bildirib ki, Azərbaycan bu sahədə mühüm addımlar atıb və Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə dair kö-nüllü hesabatlar təqdim etmiş ölkələrdəndir: "Təqribən 10 ildir ki, Azərbaycanda Dayanıqlı İnkişaf üzrə Milli Koordinasiya Şurası fəaliyyət göstərir. Bu uzunmüddətli öhdəlik davamlı su idarəçiliyinin milli inkişaf strategiyasına inteqrasiyasına dair Azərbaycanın iradəsini nümayiş etdirir və oxşar problemlərlə üzləşən digər ölkələr üçün nümunə rolunu oynayır. Su həyatın təməlidir, hər bir ekosistem, iqtisadiyyat və cəmiyyət üçün əsasdır. Onun elçatənliyi, keyfiyyəti və səmərəli idarə olunması davamlı və dayanıqlı gələcək qurmaq istiqamətində atdığımız səylərlə sıx bağlıdır, xüsusilə iqlim təsirlərinin artdığı dövrdə".

Z. Mikayilov qeyd edib ki, iqlim dəyişikliyi sürətlənir və su təhlükəsizliyinə misilsiz çağırışlar gətirir: "Qlobal temperaturun artması, yağıntı rejimlərinin dəyişməsi və ekstremal hava hadisələri şirin suyun elçatənliyini sarsıdır, insan və təbii sistemlərə təhlükələr yaradır. Quraqlıqların artan tezliyi və şiddəti adaptasiya olunmuş və dayanıqlı strategiyaların zərurətini vurğulayır. Azərbaycan artan iqlim problemləri fonunda su resurslarını qorumaq üçün innovativ və qabaqcıl su idarəetmə texnologiyalarını tətbiq edib".

O vurğulayıb ki, iqlim dəyişikliyi sərhəd tanımır və qlobal, regional əməkdaşlığa ehtiyac olduğunu bir daha göstərir: "Transsərhəd su resurslarının idarəçiliyi əməkdaşlığın faydalarını nümayiş etdirən güclü bir nümunədir. Bununla belə, Cənubi Qafqaz kimi bölgələr birgə idarəetmə ilə bağlı hidro-təhlükəsizlik boşluqları ilə üzləşir. Biz bütün regional dövlətləri transsərhəd su resurslarının birgə idarə edilməsinə və Cənubi Qafqaz su təhlükəsizliyini gücləndirəcək konkret addımlar atmağa çağırırdıq".

Azərbaycanın dayanıqlı su idarəçiliyinə və iqlim davamlılığına dair öhdəliklərindən danışan ADSEA sədri qeyd edib ki, Azərbaycan Ceyranbatan su anbarında ultrafiltrasiya qurğusu, Pirsəğda müasir tullantı su təmizləyici qurğu inşa edib, SCADA sistemlərini tətbiq edib: "Azərbaycanın ilk Dövlət-Özəl Tərəfdaşlıq layihəsi olan Xəzər dənizinin suyun duzsuzlaşdırılması təşəbbüsü bu səylərin bariz nümunəsidir. İqlim dəyişikliyi reallıqları ilə üzləşərək güclü su idarəçiliyini prioritetləşdirməliyik. Bugünkü tədbirlərimiz gələcək nəsillər üçün su resurslarının vəziyyətini müəyyən edəcək. Biz hər kəsi bu həyatı resursu qorumaq üçün səylərimizi birləşdirməyə dəvət edirik. COP29 çərçivəsində gördüyümüz işlər gələcəkdə su təhlükəsizliyi üçün önəmli bir irs yaradacaq".

"Apple" a ödəniş zamanı ƏDV hesablanmayacaq

"Apple Distribution International Limited" şirkəti ƏDV məqsədləri üçün elektron qaydada vergi uçotuna alınıb.

Adalet.az bu barədə İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinə istinadən xəbər verir.

Məlumatla görə, şirkətin ƏDV məqsədləri üçün qeydiyyatı bu il dekabrın 1-dən qüvvəyə minir. Vergi Məcəlləsinin müddəalarına əsasən, bu tarixdən başlayaraq xidmətlərin alınması üçün "Apple Distribution International Limited" şirkətinə ödənişi aparən banklar alıcının (vətəndaşların) vəsaiti hesabına ƏDV hesablamayacaq.

"Apple Distribution International Limited" şirkətinin ƏDV qeydiyyatına alınması Dövlət Vergi Xidmətinin İnternet Vergi İdarəsində müvafiq proqram təminatının (<https://ecommerce.e-taxes.gov.az/>) quraşdırılması nəticəsində mümkün olub. Portal Vergi Məcəlləsinin müddəalarına əsasən və Nazirlər Kabinetinin 30.10.2023-cü il tarixli 387 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "İnternet informasiya ehtiyatı vasitəsilə elektron ticarəti həyata keçirən qeyri-rezidentin elektron qaydada vergi uçotuna alınması, yenidən uçota alınması və uçotdan çıxarılması, ƏDV-nin ödəyicisi kimi qeydiyyatı alınması, ƏDV bəyannaməsinin təqdim edilməsi və ƏDV-nin ödənilməsi Qaydası"nın icrası məqsədilə yarıdır.

Portal qeyri-rezidentlərin vergi uçotunu, ƏDV bəyannaməsinin təqdim edilməsini, ödənişlərin ödənilməsinin monitorinqini əhatə etməklə sadə interfeysə malikdir.

Beynəlxalq tendensiyalar nəzərə alınmaqla hazırlanmış portalın əsas məqsədi elektron ticarət xidməti göstərən transmilli şirkətlərə daha asan və məsafədən uçot imkanın yaradılması, fəaliyyət göstərdikləri və iqtisadi dəyər yaratdıqları ölkədə ƏDV üzrə yaranan vergi öhdəliklərinin bəyan edilməsi və ödənilməsindən ibarətdir.

"Apple Distribution International Limited" portalda qeydiyyatdan keçmiş iri ticarət markalarından biri olmaqla "Apple" kompaniyasının İrlandiyada yerləşən törəmə şirkətidir. Əsas funksiyası beynəlxalq səviyyədə məhsul və xidmətlərin paylanmasıdır. Bu şirkət, əsasən, "Apple" ekosistemində aid xidmətlərin (App Store, iCloud, Apple Music, Apple TV+ və s.) Avropa, Yaxın Şərqi, Afrika və digər regionlara paylanması və satışı ilə məşğuldur.

Hazırda digər qeyri-rezidentlər tərəfindən portalda ƏDV məqsədləri üçün elektron qaydada vergi uçotuna alınmaq üçün müdaxilələr də daxil olmaqladır.

Biz dostlarımızın yanındayıq

Həm də bütün zamanlarda

Hər səhər gözümün yuxusunu qovub əlimi Tanrıya açıram. Açılan səhərə, gələn günə dualarla və həmin o məqamda da ağılımdan ilk gəlib keçən də təbii ki, bir bəndə olaraq başlanan günün cizgilərini düşünməkdir. Yəni hardan, nədən başlayıb, hərdən nədə günə nöqtə qoyacağımı içimdən keçirirəm. Bir az da sadə şəkildə ifadə etsəm, özüm üçün günün şəklini çəkirəm, rəsmini cızıram və beləcə başlayır açılan sabahla yeni iş günü. Əslinə qalanda indiki zaman kəsiyində "nə işim iş deyil, nə də əlim boş deyil". Bu, atalardan qalan bir deyim olsa da, amma indiki halda mənim həyatımın gerçək ifadəsidir. Xüsusilə ona görə ki, dünyanın özündə baş verənləri, həyatın özündəki realıqları dərk etdikcə nəyin qulpundan yapışmağın daha vacib olduğunu artıq qərarlaşdırmaq çətinləşib mənim üçün. Yəni demək istədiyim odur ki, nə üreyimdən keçir, nə etməyə marağım, həvəsim varsa, onlara əlim çatmır, onlara gücüm yetmir və məcburi qaydada gündəlik, ümumi, necə deyirlər sıradan olan işlərin qulpundan tuturam. Bu da həyat zərurəti və burda da atalardan qalma Sovet dönməndə isə şüara çevrilən bir deyim yada düşür. Əgər xatırlayırsınızsa, Sovet dönməndə hər yerdə böyük hərflərlə yazılmış bir şüar var idi:

- İşləməyən dişləməz!

Mən xatırladım və sizə də xatırlatdım. Düşünürəm ki, bu xatırlatma müəyyən bir assosiasiyaya yaratdı. Axı indi dişləməyən və əvəzində dişləyən o qədər var ki. Deyə bilərsiniz ki, özəl sektordur, özəl həyatdır.

Necə deyirlər, hər kəs öz bacarığı ilə, öz fəndirliyi ilə tutub zamanın nəbzini. Zaman onların zamanıdır! Mən, sən, bütövlükdə biz isə hələ zamanımızı gözləyirik.

Bunun da nə vaxt gələcəyi və yaxud da bizim o zamanı görə biləcəyimizi öncədən söyləmək indiki halda mənim üçün mümkünsüzdür. Görünən, bilinən və bir az da gerçək odur ki, mən o zamanın adamı deyiləm. Ona görə də hərdən öz-özümə pıçıldaıram:

Özüm - özümə deyirəm -

Hər kəsə bəlli Adamam!

Düzdü, bir az qəm geyirəm -

Bir az təsəlli, adamam!..

Yüküm fikir, çuxam kəder

Dürməyimdə yuxam - kəder!..

Gücüm çatmır yıxam, kəder

Deyəm, beş əlli adamam!

Elə bəlli yolum, izim

Yer öpməkdən qabar dizim!

Doğulandan birdi üzüm -

Sözlü, məsəlli adamam!

Hər kiməmsə, ya nəyəmsə

Sözə nöker, ya bəyəmsə...

And yerim məni bəyənsə -

Görər kəsərli Adamam!..

Belə olduğu halda zamandan, dünyadan və bir də Allahdan inciməyə, küsməyə yer qalmır. Ən azından ona görə ki, bir varlıq olaraq çabalamaq, çarpişmaq, dişlə, dırnaqla da olsa yaşam haqqını əldə etmək hər kəsin boynunun borcudur. Bax, elə bu müstəvidə də kimsəni qınamaqdan, ittiham etməkdən həmişə uzaq olmuşam və bu gün də uzağam. Yeganə diləyim, istəyim Allah bəndəsinə üreyinə görə hər şeyə - yəni Haqqa qovuşmasını arzulamaq istəyim olub.

Laq açığı, əlimdən gələn hər kəsə "Allah üreyinə versin" deməkdir. Mən də bunu bacarıram və bu bacarığımdan da heç zaman geri addım atmamışam.

Yaşadığım bu günün mənzərəsi hamıya aid olan məmləkətdə bəlli tarazlığın, bəlli həyat tərzinin payıma düşən hissəsi ilə baş başa qalmaqdadır. Necə deyirlər, əgər durduğum yer kimisə rahatsız etmirsə, başını salıb aşağı üzərimə düşən vəzifəni, boynuma düşən öhdəliyi yerinə yetirməyə çalışıram. Necə alınır və yaxud alınmır, bu, artıq ikinci söhbətdir. Onu görənlər, deyər verənlər daha yaxşı bilirlər. Nə isə...

Bir söz adamı olaraq məni daha çox ilgiləndirən, necə deyirlər, yaralı yerim olan mətbuatın, xüsusilə, yazılı mətbuatın bu gün yaşadığı sıxıntıdır. Ona olan biganəlikdi, ögey münasibətdi. Yəni faktiki olaraq 44 ildir ki, yazılı mətbuatla nəfəs alıram və mən bu 44 ildə heç vaxt indiki qədər yazılı mətbuata soyuq münasibətin şahidi olmamışam. Bilmirəm, bu, elmi-texniki tərəqqinin və bəzilərinin dediyi kimi, elektron medianın gücünün çəvikliyinin bəhrəsidir, yoxsa hansısa bir nöqtədən, hansısa bir baxış bucağından qəzetlərə edilən basqının diktəsidir. Hər halda hardan və nədən qaynaqlanmasından asılı olmayaraq, bu bir gerçəkdir ki, böyük və dahi şairimiz Mirzə Ələkbər Sabirin dediyi kimi, "Düşdü bütün qəzetlər qiymətdən" gerçəkliyi tarixin bu nöqtəsində də təkrarlanır. Yeri gəlmişkən, həmin şeiri gəlin birlikdə bir də oxuyaq:

Düşdü bütün qəzetlər qiymətdən, ay can, ay can!....

Xalqın canı qurtardı töhmətdən, ay can, ay can!....

Qıl yaymayırdı əsla zalımların gözündən,

Rüsvay idik cahanda məlunların sözündən,

Ax, ax! Nə yaxşı oldu, iş düşdü öz-özündən,

Əlləşməmiş qurtardıq zəhmətdən, ay can, ay can!....
Düşdü bütün qəzetlər qiymətdən, ay can, ay can!....

Badi-səba, apar ver, Molla Qəvama müjdə,
Yazsın, de, Lənkəranda Molla Sələmə müjdə,
Söylə, o da yetirsin cümlə əvəmə müjdə;
Düşdü bütün qəzetlər qiymətdən, ay can, ay can!....
Munbərda raqsa gəlsin behcətdən, ay can, ay can!....

Ərz et bəşarət ilə Qafqaydakı vücudə:
Jurnal, qəzet qapandı, durma, yıxıl sücudə,
Hər nə bilirsən eylə qeybətde, rübərüdə,
Yazmaz dəxi yazanlar biddətdən, ay can, ay can!....
Düşdü bütün qəzetlər qiymətdən, ay can, ay can!....

Get Qübbəyə səlam et Molla Hacı Babayə,
Söylə tutuldu cumlə jurnal, qəzet vəbəyə,
Möhmün müridlər ilə dur qoş sədə-sədəyə,
Ümmətlərin yığılsın hər kətdən, ay can, ay can!....
Düşdü bütün qəzetlər qiymətdən, ay can, ay can!....

Yatdı qəzet yazanlar, fürsət dəxi sizindir,
Qarşıda var orucluq, söhbət dəxi sizindir,
Məsciddə mənbər üzrə lənət dəxi sizindir,
Ayrılmayın ölüncə lənətdən, ay can, ay can!....
Düşdü bütün qəzetlər qiymətdən, ay can, ay can!....

Yaxşı deyiblər və bu gün də deyirlər ki:

- Deyilən, yazılan söz yadigardır!!!

Bəli, ruhun şad olsun, Mirzə Ələkbər! Ruhuna sonsuz ehtiramlar və salamlar, böyük Sabir! Yəqin ki, indi sənin də ruhun sevindi və həm də narahat oldu. Amma bir halda ki, bu xalq, indiki məqamda isə gerçək qəzetçilər səni xatırlayırlarsa, deməli hələ yaşamağa dəyər, yazmağa dəyər. Və deməli, həyat davam edir. Kim necə adam olmasından asılı olmayaraq, hər birimiz nədə və harda nəyin və hara qədər məsuliyyətini dərk edirik, üzərimizdə hiss ediriksə, deməli, söz də bura qədər dəyərlidir və məsuliyyətlidir. Bu gün üçün sıxıntı yaşayan qəzetlər və gerçək qəzetçilər hər zaman bir fəklə özlərini güvənli sayırlar. Bu faktı da hamı bilir və bildiyini də böyük ürəklə təkrarlayır. Mən də indi təkrar etmək istəyirəm. Və bu istəyimdə də bir məqsəd var ki, hər kəs xatırlasın və bilsin:

- Ulu öndərimiz, ümummillî liderimiz Heydər Əliyev cənabları mətbuatın DOSTU olub.
- Azərbaycan Prezidenti, xilaskar Ali Baş Komandan, cənab İlahm Əliyev mətbuatın DOSTUDUR!

- Azərbaycan Respublikasının Vitse-Prezidenti, Birinci xanım Mehriban Əliyeva mətbuatın DOSTUDUR!

Və nəhayət Azərbaycan xalqı öz mətbuatını sevir və onun yanındadır!

Bax, bu xatırlatmalarla mən də demək istəyirəm ki, bizim DOSTUMUZ olanlar bu gün də, sabah da və bütün zamanlarda bizim sadıqlığımızın şahidi olacaqlar. Biz dostlarımıza güvənirik və onların yanındayıq.

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

Pandemiyadan sonra ürək qüsuru ilə doğulan körpələrin sayı artıb

London City St George Universitetinin araşdırmasına görə, pandemiyadan sonra anadangəlmə ürək qüsuru ilə doğulan körpələrin nisbəti 16% artıb.

Adalet.az xəbər verir ki, araşdırmanın nəticələri "Ultrasound in Obstetrics and Gynecology" jurnalında dərc olunub.

Ürək qüsurları körpə doğulmazdan əvvəl inkişaf edən ən çox yayılmış anormallıq növüdür. Bunlara körpənin ürək qapaqlarının qüsurları, ürəyində və ətrafında olan böyük damarlar, ürəkdəki dəliklər daxildir. 2016-cı ilin dekabrından 2022-ci ilin noyabrı-

na qədər tədqiqatçılar pandemiyadan anadangəlmə ürək xəstəliyi ilə doğulan körpələrin sayına təsirini qiymət-

ləndirmək üçün Xəstəliklərə Nəzarət və Qarşısının Alınması Mərkəzlərinin (CDC) ABŞ doğum şəhadətnamələrindən əldə edilən 18 milyondan çox doğum haqqında məlumatları təhlil ediblər.

Onlar COVID-19 pandemiyasından əvvəlki hər ayda (1 dekabr 2016-cı il - 30 noyabr 2019-cu il tarixləri) anadangəlmə ürək çatışmazlığı ilə doğulan uşaqların sayının pandemiya dövründə doğulan uşaqların sayı ilə (1 dekabr 2020-ci il tari-

xindən 2022-ci il 30 noyabr kimi) müqayisə ediblər. Daha sonra bu məlumatlar virusdan təsirlənməyən genetik vəziyyət olan Daun sindromu ilə doğulan uşaqların sayı ilə müqayisə edilib.

Bu, hər hansı müşahidə edilən fərqlərin COVID-19 səbəb ola biləcəyini və ya pandemiya zamanı antenatal xidmətlərə məhdud çıxış da daxil olmaqla digər amillərin nəticəsi olub-olmadığını müəyyən etməyə kömək etmək idi. Ümumilikdə pandemiya-dan əvvəl 11 010 764, pandemiya dövründə isə 7 060 626 doğuş təhlil edilib. Məlumatlar ananın BKİ, hamiləlikdən əvvəl şəkərli diabet və qan təzyiqi, doğum sayına və antenatal baxım mövsümünə uyğunlaşdırılıb. Anadangəlmə ürək qüsurları ilə doğulanların sayı pandemiyadan birinci ilindən sonra 16% artdığı müşahidə olunub.

"Araz axır, Kür baxır"

Bəlli olduğu kimi ədəbiyyatımızın şah mövzularından biri də Arazdır. Zaman-zaman, yeni Gülüstan sülh müqaviləsindən bu günə qədər paralanmış Azərbaycanın nisgini, həsrətini, hətta qədərə nifrətini də Arazla bağlayıb, Arazla ünvanlayıb, onu günahkar bilib. Arazın bir xəncər kimi vətəni yarı bölməsini, yaşadığımız Güney-Quzey ağrısının əsas səbəbkarı sayıbdı Bax, bu mənada şairlərimiz, yazıçılarımız, ozanlarımız həmişə üzünü Arazla tutub sözünü deyib, göz yaşını ona qatıb axıdıbdı. Hətta yazıblar ki:

*İki bölünməkdən elə qorxmuşam,
Çöpü də ikiyə bölə bilmirəm.*

Unudulmaz şairimiz Şahmar Əkbərzadəyə məxsus olan bu şah misralar Arazın necə bir ağırli nöqtəmiz olduğunu birbaşa ifadə edir. Bu mövzuda xalq şairimiz Söhrab Tahirin, Bəxtiyar Vahabzadənin, Məmməd Arazın, Süleyman Rüstəmin və daha sayısız-hesabsız söz sahiblərimizin bir-birindən qiymətli, yaddaqalan, düşündürən və nisgile son qoymaq çağırışı ifadə edən şeirləri, poemaları, nəsr nümunələri var.

Bu gün masamın üzərində olan kitabın müəllifi Dəmir Çeşməli. Oxucularımız bu imzanı da, bu müəllifi də yaxşı tanıyırlar. Son vaxtlar bir az seyrək görüşsək də, Dəmir Çeşməli yenə qələminin, sözünün yanındadır. İstər dövrü mətbuatda, istər sosial şəbəkələrdə tez-tez yeni şeirləri ilə qarşılaşırıram. Həmin qarşılaşmalar da mənim əlimdən tutub onun kitab rəfidə olan əsərlərinin yanına gətirir məni. Mən də bir vaxtlar oxuduğum, bərsində fikirlərimi bölüşdüyüm "Araz axır, Kür baxır"-la yenə qarşılaşırıram.

Professor, filologiya elmləri doktoru Vaqif Yusiflinin ön sözü ilə işıq üzü görmüş kitabın redaktoru, dəyərli şairimiz İslam Sadiqi. Bu təqdimatdan sonra təbii ki, oxucu Dəmir Çeşməlinin tanış misralarını yadına salacaq, xatırlayacaq. Mən isə əlimdəki kitabın ilk vərəqlərindən birində "Görüş həsrəti ilə" qarşılaşırıram. Dəmir Çeşməli yazır ki:

*Görüşə bilmirəm o gündən, gülüm,
Dəyişib səmtini əsən yellər də.
Xəbərin xəbəri yox səndən, gülüm,
Dərədə çağlarmır coşan sellər də.*

*Sənin həvəsin yox, mənimsə vaxtım,
Günləri sayıram sayamı gəlir?
Qayaya çırpılır bu dönük baxtım,
Görəsən o tay bu tayamı gəlir?*

*Gedənin dalınca həsrət göyərər,
Dünənə bu günə bağlamaq üçün.
Üfüqdən üfüqə bulud yürürür
Arxamca su səpib ağlamaq üçün.*

*Yaşamaq həsrəti yaşanmır, Tanrım,
Havalər soyuyur, qış hikkəsi var.
Bir ömrün yükü var, daşınmır, Tanrım,
Çiyindən asılan yük nəfəsi var.*

Mən bu şeiri sizə təqdim edəndə bir məqamı önə çəkdim. O da şairlə oxucunun görüş həsrətidir. Yeni istənilən bir görüş ürəklərdə, duyğularda bir qığılcım rolunu oynayır. Xatirələri ayağa qaldırır, xəyalı dolandırır, yaddaşa işıq salır. Bax, bu mənada Dəmir Çeşməlinin "Görüş həsrəti" mənim üçün bir ipucu oldu və mən o ipucudan tutmaqla özümü sanki Arazla doğru gedən durna qatarına köçə qatırıram və içimdən Dəmir Çeşməlinin:

*Əzizim Araz qaldı,
Kür qaldı, Araz qaldı.*

*Əlim sənə çatmadı,
Darıxma, bir az qaldı.*

*Əzizim Kür üşüdü,
Kür daşdı, Kür üşüdü.
Araz düşdü soyuğa,
Buzladı, Kür üşüdü.*

- bayatıları gəlib keçdi. Həmin bayatılardakı təsvir mənzərəsi hardasa

mənə Suqovuşanı xatırlatdı. Düşündüm ki, Arazla Kür qovuşan kimi Azərbaycan da bir gün bütövləşəcək, eən böyük həsrətliləri kimi qovuşacaq bir-birinə. Fəhimlə duyduğum bu hissələr hardasa şair sözünün nə qədər yerinə düşdüyünü mənə bir daha anlatdı. Necə deyərlər yerində deyilən söz həmişə qiymətli olub.

Dəmir Çeşməlinin düz 12 il bundan öncə işıq üzü görmüş bu kitabındakı bir şeir də mənim marağımı çəkdi. Həmin şeirin mövzusu dünya ilə, onun coğrafi, ekoloji durumu ilə bağ-

lıdır. Bu da indi Azərbaycanda cərəyan edən və dünyanın diqqət mərkəzində olan COP-29-un mövzusunun ilk əlamətlərinə 12 il bundan öncə Dəmir Çeşməlinin narahatlığından xəbər verir. Yəni, şair zamanı qabaqlamış, hadisələrin axarına öncədən öz münasibətini sərgiləmişdi. Ona görə də yazıbl:

*Dünyanın nəfəsi niyə tənqiyir?
Ağrısı, acısı, yükü bilinmir.
Qaməti ucalmır, boyu ləngiyir,
Çöhrəsi saralır, kökü bilinmir.*

*Dünyanın sağımı, solumu yoxdu,
Tutan əlimi, vuran qolumu yoxdu?
Bu yoldan savayı yolumu yoxdu,
Dərini, dayazı, təkli bilinmir.*

*Çayları bulanır, suyu durulmur,
Özülü sökülür, soyu qurulmur.
Düşməni görünmür, dostu qorunmur,
Pozulub tərəzi, çəki bilinmir.*

Bəli, həqiqətən dünyanın nəfəsi tənqiyir. Həqiqətən coğrafiya ekoloji baxımından böyük sarsıntılar yaşayır. Amma bunların hamının ən böyük günahkarı olan insan durmur, dayanmır, öz vurduğu yaraları sağaltmaq üçün addımlar atmır. Təbii ki, bunu hamıdan çox təkce mütəxəssislər yox, eləcə də ədəbiyyat adamları duyurlar və səslərini qaldırırlar. Zənnimcə Dəmir Çeşməli özünün şeirləri ilə, bütövlükdə yaradıcılığı ilə dünyanın xilas edilməsi yolunda bacardığı işin qulpundan tutaraq sözünü deyib və deyir. Həm də o, Arazla baxa-baxa deyir bütün bunları Kürə boylana-boylana səsləndirir fikirlərini. Çünki ekoloji fəsadlar Arazın da, Kürün də talehinə qələm çalır.

Əbülfət Mədətoğlu

"Xəzərin səviyyəsi tarixdə qeydə alınan ən aşağı həddə yaxındır"

Xəzər dənizi regionu zəngin biomüxtəlifliyə və ekosistemə malik unikal təbii mühitdir. Bununla belə, həmin region son onilliklərdə ciddi ekoloji problemlərlə üzləşib. Xəzər dənizi regionunun üzvləşdiyi əsas problemlərdən biri iqlim dəyişikliyi və onun təsirləridir. Ekstremal hava hadisələri, təbii fəlakətlərin tezliyi və biomüxtəliflikdəki dəyişikliklər - bütün bunlar yeni reallıqlara uyğunlaşmaq üçün birgə səylər tələb edir.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu ekologiya və təbii sərvətlər nazirinin müavini Umayra Tağıyeva COP29 çərçivəsində "İqlim dəyişikliyi fonunda Xəzər dənizində su səviyyəsinin azalması" mövzusunda yüksək səviyyəli görüşdə deyib.

Nazir müavini bildirib ki, Xəzər dənizinin səviyyəsi tarixdə qeydə alınan ən aşağı həddə yaxındır. Son 30 ildə dəniz səviyyəsi 2,5 metrə yaxın azalıb, son illərdə isə illik azalma həyəcanverici - 20-30 santimetrə çatıb.

Həmin sürətli dayazlaşma təcili tədbirlər görülməsini tələb edən ciddi ekoloji və iqtisadi risklərə səbəb olur.

Onun sözlərinə görə, UNEP tərəfindən bu yaxınlarda hazırlanmış "Xəzər dənizinin səviyyəsinin təraddüdləri və iqlim dəyişikliyi" hesabatı iqlim dəyişikliyi, regional hidrologiya və dəniz səviyyəsinin düşməsi arasında mürəkkəb əlaqəyə dair kritik fikirlər təqdim edir.

"Onun əsas nəticələri arasında dəniz səviyyəsinə dəyişikliklərin ekosistemlərə, iqtisadiyyata və infrastrukturaya bir sıra təsirlərini aradan qaldırmaq üçün əlaqələndirilmiş, transsərhəd tədqiqatlara təcili ehtiyac olduğu yer alır.

Əldə edilən fikirlərə əsaslanaraq və ekspert dialoqunu davam etdirmək vacibdir.

Bu, iqlim dəyişikliyinə Xəzər dənizinin sahil zonasına və onun infrastrukturuna təsirini azaltmaq üçün birgə strategiya və uyğunlaşma planının hazırlanmasına kömək edəcək".

«Qida təhlükəsizliyi vahid sağlamlığın mühüm tərkib hissəsidir»

"Müasir dünyada iqlim və ətraf mühit amillərinin təsirinə cəmiyyətdə, o cümlədən sosial və iqtisadi sahələrdə yeni çağırışlar meydana çıxır. Bu məsələlərin aşkarlanmasında və idarə edilməsində isə birgə fəaliyyət olduqca vacibdir. Bu baxımdan COP29-un xüsusi əhəmiyyətini qeyd edir və onu geniş imkanlara malik müzakirə platforması kimi qiymətləndiririk".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Azərbaycan Respublikası Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin sədri Qoşqar Təhməzli noyabrın 19-da BMT-nin İqlim Dəyişmələri Üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) çərçivəsində Mavi Zonada keçirilən "Vahid Sağlamlıq yanaşması: İnsan inkişafı naminə sahələrarası işbirliyinin artırılması" mövzusunda yüksək səviyyəli dəyirmi masada deyib.

Q.Təhməzli bildirib ki, hazırda dünyada insanların və digər canlıların sağlamlığına, habelə ətraf mühitə ciddi zərər vura bilən amillər qabarıq formada özünü büruzə verməkdədir.

Eyni zamanda, bu amillərin idarə olunması və onların zərərinin minimuma endirilməsi üçün beynəlxalq miqyasda müvafiq əlaqələndirilmiş fəaliyyət mexanizmləri yaradılmaqdadır. "Bu istiqamətdə həyata keçirilən və planetin canlı aləminin qorunması üçün tətbiq edilən "Vahid Sağlamlıq" konsepsiyası çərçivəsində ölkəmizdə də mühüm addımlar atılır.

Məlumdur ki, qida təhlükəsizliyi "Vahid Sağlamlıq" konsepsiyasının strateji təməl sütunlarından biridir.

Əhalinin sağlam və təhlükəsiz qidaya əlçatanlığının təmin edilməsi üçün isə ilkin istehsalda istehlaka qədər qida zənciri boyunca ətraf mühit amillərinin zərərli təsirləri də daxil olmaqla, bütün potensial risklərin düzgün idarə edilməsi zəruridir.

Lakin hava, su və torpaqda mövcud olan təbii çirkləndiricilər, habelə bitkiçilik təsərrüfatlarında pestisid və aqrokimyəvi maddələrdən, heyvandarlıq təsərrüfatlarında baytarlıq preparatlarından və antibiotiklərdən düzgün istifadə edilməməsi, bitki və heyvan mənşəli qida məhsullarında bu maddələrin qalıqlarının yol verilən hədlərdən yuxarı olmasına səbəb olur.

Bu da yalnız bitki və heyvan sağlamlığına deyil, həm də insan sağlamlığına ciddi təhlükə yaradır.

Statistik göstəricilərə əsasən, hər il dünyada təxminən 600 milyon insan müxtəlif çirkləndiricilərlə sırayətlənmiş qida məhsulları səbəbindən sağlamlıq problemləri ilə üzləşir.

Xüsusilə, antibiotiklərdən məsuliyyətsiz istifadə halları global miqyasda narahatlıq doğuran antimikrob rezistentliyin yaranmasına səbəb olur ki, bu da müasir səhiyyə və qida təhlükəsizliyi sistemləri üçün aktual məsələlərdən biri kimi qəbul edilir.

Eyni zamanda heyvan sağlamlığına birbaşa, insan sağlamlığına isə dolaylı yolla təsir ediyini nəzərə alaraq, yem məhsullarının da təhlükəsizliyi qida təhlükəsizliyinin mühüm tərkib hissəsi hesab olunur".

Azərbaycana gələn turistlərin sayı artıb

2024-cü ilin yanvar-oktyabr aylarında Azərbaycan Respublikasına dünyanın 186 ölkəsindən 2 milyon 209,6 min və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 28,2% çox əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxs gəlib

Bu barədə Adalet.az Dövlət Statistika Komitəsinə istinadən xəbər verir.

Məlumata görə, gələnlərin 28,5 faizi Rusiya Federasiyası, 16,2 faizi Türkiyə, 9,1 faizi Hindistan, 8 faizi İran, 4,1 faizi Gürcüstan, 4 faizi Səudiyyə Ərəbistanı, 3,3 faizi Qazaxıstan, 3 faizi Pakistan, hər birindən 1,7 faiz olmaqla Çin və Özbəkistan, 1,6 faizi Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, 1,4 faizi Ukrayna, 1,3 faizi Küveyt, hər birindən 1,2 faiz olmaqla Türkmənistan və İsrail, hər birindən 1,0 faiz olmaqla Oman və Belarus, 11,7 faizi digər ölkələrin vətəndaşları olub. Gələnlərin 66,8 faizini kişilər, 33,2 faizini qadınlar təşkil edib. Ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə Hindistandan gələnlərin sayı 2,3 dəfə, Cənubi Koreyadan - 1,9 dəfə, İspaniyadan - 1,9 dəfə, Çindən - 1,9 dəfə, Filippindən - 1,6 dəfə, Qırğızıstandan - 1,5 dəfə, Qazaxıstandan - 1,5 dəfə, Pakistandan - 1,5 dəfə, Omandan - 49 faiz, İordaniyadan - 40 faiz, Polşadan - 35,5 faiz, İrandan - 33,2 faiz, İtaliyadan - 32,4 faiz, Türkmənistandan - 30,2 faiz, Səudiyyə Ərəbistanından - 27 faiz, Yeməndən - 26,2 faiz, Niderlanddan - 21,7 faiz, Almaniyadan - 21,3 faiz, ABŞ-dən - 20,7 faiz, Misirdən - 20 faiz, Özbəkistandan - 19,5 faiz, Rusiya Federasiyasından - 19 faiz, Ukraynadan - 17 faiz, Tacikistandan - 16,7 faiz, Türkiyədən - 15,8 faiz, Fransadan - 14,6 faiz, Küveytdən - 12,1 faiz, Böyük Britaniyadan - 11,4 faiz, Moldovadan - 10,6 faiz artıb.

2023-cü ilin yanvar-oktyabr ayları ilə müqayisədə Avropa İttifaqına üzv ölkələrdən gələnlərin sayı 32,8 faiz artaraq 94,0 min nəfər, körfəz ölkələrindən gələnlərin sayı 28,3 faiz artaraq 365,3 min nəfər, MDB ölkələrindən gələnlərin sayı 20,9 faiz artaraq 837,1 min nəfər olub.

Ölkəmizə gələn əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin 76,1 faizi hava, 22,6 faizi dəmir yolu və avtomobil, 1,3 faizi isə dəniz nəqliyyatından istifadə edib.

Avey dağ Mağaraları

Azərbaycan ərazisi təbiətinə görə çox zəngin və gözəl iqlimə malik olduğu üçün burada hələ çox qədim zamanlarda insanlar məskən salmışlar. Tarixə nəzər salsaq görürük ki, Azərbaycan təkcə öz iqtisadiyyatı ilə deyil, həm də mədəniyyət sahəsindəki nailiyyətləri ilə dünyada tanınıb. Tarixi keçmişimizi öyrənməklə biz öz xalqımızın, qədim dövrlərimizin dünya tarixindəki yerini və rolunu müəyyən edə bilərik. Bunun üçün arxeologiya elminin rolu daha böyükdür.

Arxeologiya elminin ən əsas vəzifələrindən biri ibtidai insanların meydana gəlməsi, inkişaf etməsi və formalaşması tarixinin öyrənilməsidir.

Bildiyimiz kimi arxeologiya elmi insanlığın uzaq keçmişini, keçmişdən bizə yadigar qalan maddi mədəniyyət qalıqları vasitəsi ilə öyrənir. Tarixin bütün dövrlərində aparılan arxeoloji tədqiqatlar zamanı ilk sakinlərin məskunlaşmasına aid zəngin maddi mədəniyyət nümunələri aşkar olunur. Tapılmış elmi materiallar əsasında biz

formalaşmışdır. Belə mağaralar həm də ibtidai insanların ilk sığınacaq yerləri-evləri olmuşdur. İnsan böyük sənət dünyasına bu mağaralardan ayaq açmışdır.

Mağara- yerdə təbii oyulma nəticəsində əmələ gələn çuxur və ya girintidir. Min illər boyu insanlar tərəfindən

siğınacaq və məzar yeri kimi istifadə edilmişdir. Mağaralar həmçinin yer altında yaranan oyuqlardır. Mağaraları aşkar etmək çətindir. Onları çox vaxt görmək və müəyyən etmək mümkün olmur. Mağaraların girişi kiçik olur. Bəzən mağaralar elə balaca olur ki, içinə yalnız bir uşaq yerləşər. Bəzənsə daha böyük ola bi-

dir. Əhəng qayalığının altındadır. Təbii çatlardan süzülən su damcılarına görə Damcılı mağarası adlanır. Bu ərazidə kəşfiyyat xarakterli arxeoloji tədqiqatlar ilk dəfə 1953-cü ildə keçirilmiş və 1956-cı ildən etibarən burada üç il ərzində arxeoloq M.M.Hüseynovun rəhbərliyi

dikləri yerdədir. Mağara böyük bir otaqdan ibarətdir.

Gələcəkdə turistlərin daim baxış keçirəcəyi mağaralardan biri də Avey mağarasıdır. Avey mağarası Avey qoruğunun əməkdaşları tərəfindən aşkar edilmişdir. Şərti olaraq Avey mağarası adlandırılan mağara Damcılı bulağı ilə Qara bulağın arasında yerləşir və Qara bulağı daha yaxındır. Qara bulağı mağaradan 30 metrlik məsafədə yerləşmişdir. Mağaranın dərinliyi 25 metrə qədər, hündürlüyü 5 metr bəzən 10 metrə qədərdir, eni bəzi hissələrdə 2,5 metr bəzi hissələrdə isə 3,5 metrə qədər uzanır. Mağaranın alt hissəsində çox böyük qaya daşları və zamanla yerə tökülmiş çinqillər mağaranın mədəni təbəqəsinin üzərində 2-3 metr hündürlükdə maneə yaratmışdır. Burada qədim zamanlarda yaşayan insanlar üçün əlverişli şəraitin olması mağarada arxeoloji tədqiqatların aparılmasına səbəb oldu. Mağarada AMEA-nın Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun arxeoloqları t.ü.f.d. Yaqub Məmmədov, t.ü.f.d. dosent Azad Zeynalov, t.ü.f.d. Mansur Mansurov tərəfindən kəşfiyyat işlərinə başlanıldı. Qazıntılar zamanı mağaradan təxminən 1,5 metr dərinlikdə orta əsrlərə aid saxsı qab qırıqları, 0,70 metrədən isə ocaq izlərinə rast gəlinməyə başlanılır. Qazıntılar zamanı mağaradan eksponatların və ocaq izlərinin tapılması gələcəkdə ərazidə kəşfiyyat xarakterli arxeoloji tədqiqat işlərinin aparılmasına imkan verir.

Avey mağaraları - Damcılı mağarası və digər mağaralar sıldırım qayalıqlarda yerləşdiyi üçün gediş - gəliş çətinliklər törədir. Yeni aşkar edilmiş mağara isə Qara bulağın yaxınlığında yerləşdiyi üçün turistlərin daima istifadə edə biləcəkləri yerdədir.

Mağara turizm cəhətdən, ziyarətçilərin baxış keçməsi üçün çox əlverişli yerdə yerləşdiyini görə mağaraya gedən 100 metrə yaxın yolun abadlaşdırılması və digər təhlükəsizlik tədbirlərinin görülməsi qorucu tərəfindən planlaşdırılır.

Gülmirə Baxşiyeva
Avey” Dövlət Tarix-Mədəniyyət qoruğunun elmi işçisi

Sözlər ZƏNGƏZURLU

DAHİ ŞAİR

(Xalq şairimiz Məmməd Araza ithaf olunur)

*Varmı bu aləmdə sizə tay, bənzer,
Hər şeiriniz bir dastandır, bir əsər.
Yetirməz siz tək şairi bu bəşər,
Vətənimin şan-şöhrəti dahi şair.*

*Oxuduqca misranızı sətir-sətir,
Hər misranız qoxur sevgi, qoxur ətir,
Yurdum necə edilməmişdir gözəl təsvir,
Vətənimin şan-şöhrəti dahi şair.*

*Oxuduqca hər misranı ollam bihəl,
Hər sözündə minbir hikmət, təmiz amal,
Ürəklərdə daim yaşa, daim ucal,
Vətənimin şan-şöhrəti dahi şair.*

SƏNSİZ

*Gecəm də, gündüzüm də olub sənsiz,
Göylərə çəkilmiş rəyam sənsiz,
Necə oldun sən belə rəhimsiz?
Olmuş halım daha pərişan sənsiz.*

*İçimi bürümüş kədər, intizar,
Quru xatirələr qalmış yadigar,
Sənə deyiləsi çox sözlərim var,
Nə qədər mənasız bu həyat sənsiz.*

*Sevgi aləminin yanın şöləsoyəm,
Giley-güzarımı sənə böləsoyəm,
Yoxsa öldürər məni bu həsrət sənsiz.
Zülfünü qoynunda bəsləmiş gecə,*

*O ala gözünə vurğunam necə,
İllər, fəsillər, ötsə də beləcə,
Xatirələ oyanır yarın sənsiz!
Xatirələ oyanır yarın sənsiz!*

“Dövlət bağçalarında uşaq psixoloqu ştatı yaradılmalıdır”

Uşaqların gələcəkdə sağlamlıq və sosial risklərə məruz qalma ehtimalının qarşısının alınması məqsədilə büdcədən maliyyələşdirilən dövlət uşaq bağçalarında və körpələr evi-uşaq bağçalarında “uşaq psixoloqu” və “er-kən inkişaf üzrə mütəxəssis” ştatlarının əlavə edilməsi təklif edilib.

Adalat.az xəbər verir ki, bu təkliflə Azərbaycanın İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsmanın) Səbinə Əliyeva parlamentdə gələn ilin büdcə zərfinin müzakirəsində çıxışı zamanı deyib.

O bildirib ki, orta məktəblərdə mövcud psixoloq ştatlarının sağird sayına uyğun artırılması, habelə peşəkar və ixtisaslaşmış psixoloqların cəlb edilməsi vacibdir.

Ombudsman eyni zamanda bir sıra təkliflərlə də çıxış edib:

“Azərbaycanlı ailələrin və həssas qrupların uşaqlarına məktəblərdə dərslərin digər çalışma və köməkçi vəsaitlərlə komplekt şəkildə dövlət hesabına verilməsi yaxşı olardı. Həmçinin körpələr evi, bağça-körpələr evi və uşaq evlərində qida normalarının müasir standartlara uyğunlaşdırılmalıdır. Bundan başqa, ixtisaslaşdırılmış tibb mütəxəssislərində narkotik asılılığından əziyyət çəkən yetkinlik yaşına çatmayan şəxslərin müalicəsinin təşkili məqsədilə müvafiq şöbə yaradılmalıdır”.

119 ölkə biomüxtəliflik üzrə milli hədəflərini təqdim edib

119 ölkə su ilə birbaşa əlaqəli olan biomüxtəliflik üzrə milli hədəflərini təqdim edib.

Trend xəbər verir ki, bu barədə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) Baş katibinin müavini və BMT-nin Ətraf Mühit Proqramının (UNEP) icraçı direktoru İnqer Andersen COP29 çərçivəsində “Su Günü”nün qeyd edilməsi: İqlim, təbiət və insanlar üçün xilas edici halqa” adlı yüksək səviyyəli tədbirdə bildiriş. “Bu ilin fevralında keçirilmiş BMT-nin Ətraf Mühit üzrə 6-cı Assambleyasında su siyasətinin gücləndirilməsi və su ehtiyatlarının idarə edilməsi təşəbbüslərinin artırıl-

masına yönəlmiş qətnamə qəbul edilib. Verilmiş milli müəyyən edilmiş hədəflərin (NDC) 90 faizindən çoxu su ilə bağlı mühüm elementləri əhatə edir ki, bu da müsbət haldır. 119 ölkə artıq biomüxtəliflik üzrə milli hədəflərini təqdim edib. Lakin acı həqiqət budur ki, bu öhdəliklər nə maliyyələşmə, nə də fəaliyyət və ya kompleks yanaşmalar baxımından yerinə yetirilmir. Məhz buna görə Su üzrə Bakı Dialoqu belə böyük əhəmiyyət kəsb edir. Biz daha sürətlə hərəkət etməli və sektoral yanaşmadan ümumi iqtisadi yanaşmaya keçməliyik”, - deyir İ. Andersen vurğulayıb.

Onun sözlərinə görə, şəhər infrastrukturuna, kənd təsərrüfatına, suyun istifadəsinə və saxlanmasına, həmçinin təbii su anbarlarına yenidən baxılmalıdır.

“Biz institusional öhdəliklər və investisiyalarla uyğunlaşdırılmış konkret fəaliyyət proqramına malik olmalıyıq.

Hələ də yanlış yerlərdə infrastruktur layihələrinə sermayə qoymağa davam edirik, çayları kanallaşdıraraq onları yüksək su səviyyələrində “nəfəs alma” imkanından məhrum edirik və keçmiş əsaslanan, gələcəyin proqnozlarına deyil, keçmiş əsasla-

nan hidroelektrik stansiyalar inşa edirik”, - deyir İ. Andersen bildirib.

Qeyd edək ki, noyabrın 11-də BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29) açılışı olub.

COP29 çərçivəsində ən yüksək səviyyəli tədbir - Dünya Liderlərinin İqlim Fəaliyyəti Sammiti noyabrın 12-13-də təşkil olunub.

Noyabrın 22-dək Bakı Stadionunda keçiriləcək COP29 Azərbaycanın bu gündəki təşkil etdiyi ən nəhəng tədbirdir və regionda ilk dəfə Azərbaycanda baş tutur. COP29-dan əsas

gözlənti iqlim maliyyəsi ilə bağlı ədalətli və ambisiyalı Yeni Kollektiv Kəmiyyət Hədəfinin (NCQG) razılaşdırılmasından ibarətdir.

COP29 Sədriyi tərəfindən iqlim fəaliyyəti ilə dayanıqlı inkişaf məqsədləri arasında əlaqəni ehtiva edən, yaşıl enerji dəhlizləri, yaşıl enerji saxlanları, iqlim dayanıqlılığı üçün harmoniya, təmiz hidrogen, orqanik tullantılarda metanın azaldılması, yaşıl rəqəmsal fəaliyyət və digər mövzuları əhatə edən 14 təşəbbüs irəli sürülüb. İqlim maliyyəsinin yaradılması fəaliyyət üçün şərait yaradan əsas prioritet olmaqla yanaşı, hamını bir araya gətirməklə 1,5°C öhdəliyinin yerinə yetirilməsi-nə töhfə verəcək.

Azərbaycançılıq ideyasının təbliği

№ 44 (2418) 22 noyabr 2024-cü il

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Bu gün dünyada elə proseslər gedir ki, bu hadisələr istər-istəməz yeni bir dövr açır. Yeni inkişaf etmiş ölkələrlə yanaşı inkişaf etməkdə olan dövlətlər də sürətlə irəliləyir. Təbii ki, bu yüksəliş və inkişaf heç də böyük dövlətlərin üreyincə deyil. Xüsusən də Azərbaycanın siyasi-iqtisadi və hərbi cəhətdən güclənməsi nə Avropa ölkələrini, nə də Amerikani razı salır. Çünki onlar Cənubi Qafqazda Azərbaycan kimi güclü dövlət olmasını istəmirlər. Daha doğrusu, onların marağı Ermənistanı havadarlıq etmək, onu iqtisadi və hərbi cəhətdən gücləndirməkdir. Amma bunların heç biri

nu baş verən hadisələr bir daha təsdiq edir. Məsələn, qonşu ölkələrin - İranın, Gürcüstanın ən ağır günündə, yeni təbii fəlakətlər baş verəndə, zəlzələ olanda, sel gələndə ilk növbədə onlara kömək edən Azərbaycan dövləti olub. Qısa zaman kəsiyində karvan-karvan maşınlarla həmin ölkələrə ərzaq, qida, geyim və digər vacib əşyalar göndərilib.

Qardaş Türkiyədə bir neçə il bundan əvvəl baş verən zəlzələ zamanı isə yenə Azərbaycan birinci olaraq Türkiyəyə arxa durdu. Bir neçə saatın içində təyyarə ilə zəlzələnin baş verdiyi şəhərlərə dərman, qida məhsulları, isti geyimlər göndərildi. Bu prosesdə dövlətlə yanaşı,

AZƏRBAYCAN YENİ BİR TARİX YAZIR

Azərbaycanın sürətli inkişafına əngəl törədə bilməyəcək. Ən azından ona görə ki, ölkəmiz artıq dünyada demokratik, hüquqi, sivil bir dövlət kimi tanınır. Bütün

xalq da yaxından iştirak etdi. Yüzdən çox maşın karvanında Türkiyəyə zərərçəkənlər üçün ərzaq, geyim əşyaları, qidalər və eləcə də çadırlar göndərildi.

bunlar ona dəlalət edir ki, Azərbaycanın tarixi, mədəniyyəti və mənəvi dəyərləri bütün dünyaya ötürülür.

Əlbəttə, hər bir xalqın öz mənəvi dəyərləri var. Amma Azərbaycançılıq ideyaları, düşüncələri və əxlaqı tamamilə başqa bir dünya deməkdir. Yeni azərbaycanlılarda və ölkəmizdə elə dəyərlər, elə əxlaq keyfiyyətlər və elə mənəviyyatlar var ki, başqa xalqlarda onu axtarıb tapmaq mümkün deyil. Bu dəyərlərdən ən birincisi azərbaycanlıların mərhəmətli, humanist və böyük ürək sahibi olmasıdır. Bu-

Azərbaycan bu köməkliyi tək qardaş Türkiyə xalqına etməyib.

Bu köməkliyi həm də aclıqdan və kasıbçılıqdan əziyyət çəkən Afrika ölkələrinə də göstərib.

Əlbəttə, elə dövlətlər var ki, onların imkanı bizimkindən qat-qat yaxşıdır, amma köməklik lazım gələndə bunu etmirlər. Etsələr də, ən yaxşı halda müsəlmanlara yox, xristian din qardaşlarına göstəriblər. Bu isə hardasa bir ədalətsizlik deməkdir.

Heç yadımdan çıxmaz, 1988-ci ildə Ermənistanın

Spitak şəhərində zəlzələ baş verəndə Azərbaycan onlara ərzaqla yanaşı, texnika və eləcə də kömək üçün canlı qüvvə göndərdi, amma ermənilər nə etdilər? Ermənilər köməyə gələn Azərbaycan təyyarəsini vurdular. O təyyarədə bizim neçə-neçə vətəndaşımız həlak oldu. Bu bizim ermənilərə göstərdiyimiz xeyir-xahlıq, o da ermənilərin bizə elədiyi pislilik.

Ermənilər 2023-cü il sentyabrın 19-20-də keçirilən antiterror əməliyyatı zamanı ölkəmizi tərk edərkən onların təhlükəsizliyi əsgərlərimiz və hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən yüksək səviyyədə təmin edildi.

Hətta ermənilər öz mal-qarasını, qoyun-quzusunu rahatca götürüb apardılar öz vətənlərinə.

Bununla yanaşı, yollarda əziyyət çəkən, köç edərkən çətinliklər içində olan yüzlərlə erməniyə çörək, çay, yemək verildi. Hətta xəstə vətəndaşlarını belə xəstəxanada müalicə etdirib sağaltdıq. Onlar isə Ermənistanı qayıdandan sonra bu yaxşılığın əvəzinə bizə şər-böhtan atdılar. Dedilər ki, guya bizim əsgərlər onları incidiblər.

Təbii ki, köç prosesində əksər məsələlər lentə alınıb. Yəni həmin kadrlara baxılsa görmək olar ki, ermənilərə azərbaycanlılar hansı qayğı və diqqəti göstəriblər. Bu gün isə Amerika və Avropa ölkələ-

ri əllərində etnik təmizləmə ideyasını bayraq tutaraq deyirlər ki, guya erməniləri azərbaycanlılar ordan zorla qovub. Hansı ki ölkə prezidenti də onlara müraciət edərkən demişdi ki, kim Azərbaycan vətəndaşlığını qəbul edirsə Qarabağda qalıb yaşaya bilər.

Hətta Ermənistanı köçdükdən sonra xüsusi portal açıldı, həmin portalda da bildirildi ki, Azərbaycan vətəndaşlığını qəbul etmək istəyən ermənilər Qarabağa dönə bilərlər. Onlara hər cür şərait yaradıldı, onlar isə siyasi məqsədlər üçün şər və böhtan deməklə dünyanı inandırmaq istədilər. Onların yalanlarına inanmayanlar da var, inanmayanlar da. Amma əsl həqiqət göz qabağındadır. Bir Allah bilir ki, ermənilər Azərbaycandan zorla qovulmayıb.

Bu gün Azərbaycan BMT-nin möhtəşəm bir tədbirinə ev sahibliyi edir. Dünyanın 200 ölkəsindən 80-ə yaxın prezident, vitse-prezident, baş nazirlər iştirak edir. Bununla yanaşı, həmin tədbirdə 75 minə yaxın insan qonaq sifətində gəlib.

Onlar Azərbaycanda keçirilən COP-29 tədbirinin çox yüksək səviyyədə təşkil edildiyini bildirirlər. Hətta dünya-

nın bir çox ölkələrinin prezidentləri dedilər ki, Bakıdakı tədbir əvvəlki tədbirlərdən daha yadda qalandır. Burda nümayəndələrin və qonaqların hərtərəfli iştirakı, istirahəti və qidalanması üçün hər cür şərait yaradılıb.

Belarusun prezidenti Lukaşenko isə ölkəmiz haqqında çox unikal və qeyri-adi bir fikir səsləndirib.

O deyib ki, belə gözəl ölkədə yaşamaq böyük xoşbəxtlikdir. Bunu azərbaycanlılar demir ha, Belarusun prezidenti deyir. O, dünyanın əksər ölkələrində olub və onların da sosial-iqtisadi inkişafını görüb.

Azərbaycana gələn qonaqlar isə ölkəmizdə olan səmimiyyətdən, mehribanlıqdan və qayğıdan çox razılıq edirlər. Bakının mərkəzi küçələrində Avropadan gəlmiş bir neçə xarici nümayəndə ilə söhbət etdik. Onlar dedilər ki, biz bilmirdik ki, Bakı belə gözəl şəhərdir və onun da gözəl insanları var. Hələ sizin dadlı, ləzzətli yeməklərinizi demirik. Onların dadından doymaq olmur. Bax, bu avropalıların azərbaycanlılar haqqında söylədikləri tarixi və yadda qalan fikirlərdir!

EMİL FAİQOĞLU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
MEDIANIN İNKİŞAFI AGENTLIYININ MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

Əntiqə Kərimzadə

"Sərin adam" kimi tanıyırdım onu, amma...

Təxminən 2017-ci il olardı... Vasif Qurbanzadə ilə pantomima teatrından danışırıdım. Mən də o zamanlar həmin teatra daha çox maraq göstərməyə başlamışdım. Hər gün teatr haqda nələrsə öyrənirdim. Hər gün daha çox sevirdim o teatrın maraqlı səhnəsini. Mənə elə gəlirdi ki, o səhnədə məni özünə çəkən güclü bir bağ var. Amma bu bağ nədir? Yaranışı necədir? Nədən qaynaqlanır?... Bu kimi suallara cavab tapa bilmirdim.

Uzun-uzun söhbətimiz davam edir. Adətən Vasif bəy dinləyən tərəf olurdu. Çünki mən çox danışırıdım. Bir azca pauza etmişdim ki, sakit səsə pıçıldadı:

-O teatrda bir aktrisa var tanıyırsınız?

-Kimi deyirsiniz?

-Səbinə Hacıyevanı.

-Şəxsən, yoxsa aktrisa kimi?

-Təbii ki, rollarını deyirəm. O aktrisanın tamaşalarına baxmağı tövsiyyə edirəm- deyib, məni dinləməyə davam etdi.

Mən isə əməkdar artist Elman Rəfiyevlə müsahibəmdən danışırıdım. O, təəssüflə məni dinləyir:

-Gedin, ara-sıra o aktrisanın tamaşalarına baxmağa gedin. Bilirsiniz necə mükəmməldir... Adam oynadığı rolların fərqi vardır. Hələ rollarının fəlsəfi tərəfi bir başqa mövzudur.

Susuram... Çünki bu qadınla qiyabi tanışlığım məni sehr kimi özünə çəkir.

Vasif bəyin bu tövsiyyəsini heç unuda bilmirəm. Günlərdir beynimdədir Axır ki, yolumu Pantomimadan salıram.

... "Dejavü" başlayır ... Qaranlıq səhnədən boylanan işıq adamı qaribə təsirə salır. Sehr kimidir, sanki sən də aktyorlarla birgə səhnədəsən. Yəni deyildiyi qədər də varmış. Aktyorların performansın sevməmək mümkünə deyil. Möhtəşəmdir. Hər jəsti bir mesajdır. Haqqında bəhs etdiyimiz aktrisa bir göz qırpmında səhnəni canlandırır. Tamaşaçıların heyreti gözüməndə yayınmur.

Təbii ki "Dejavü" son olmur... Hər dəfə onu yeni obrazda görürəm... Hər biri də tamam fərqli. Sonra Səbinə xanımla həmsöhbət olanda anladım ki, o özü fərqlilik aşıqıdır. Payızda doğulan adamları həmişə "sərin adamlar" hesab edirəm. Ancaq onunla söhbətimizdə bu fikrim alt-üst oldu. Sanki illərdir bir-birimizi tanıyırmışıq kimi söhbət edirik. Əllərini bir-birinə sıxıb gözlərini diqqətlə pəncərəyə zilləyərək deyir: "Bilirsən, bizim məmləkətdə qadın olmaq çətindir, aktrisa olmaq isə olduqca çətindir. Qadınlar ümumən zəhmətkeş olurlar. Aktrisalar isə bir ömür boyu bu cəmiyyətlə mübarizə aparmaq məcburiyyətində olurlar".

O, nitqinə əl hərəkətlərini və üz mimikasını da əlavə edir. Qəribədir kənardan ona tuşlanan baxışları hiss edirəm.

Rol aldığı "Adagio"da onu aktirsadan əlavə qadın kimi tanıdım.

"Mənim balığımsan"ı görəndə onun sevgisinə sığınan kişinin xoşbəxtliyini və o sevginin əbədiyyət rəngini gördüm. Ümumiyyətlə, mənim düşüncəmdə bütün sevgilərin rəngi günəş rəngindədir. Bütün bu əbədi sevginin kökü isə "Üfüq"dən gəlirdi. Ömrünün "peyğəmbərlik yaşını" keçmiş əməkdar artist ruhunun işığı teatr səhnəsində tapır.

"Messi tarixin ən yaxşısıdır"

İspaniya millisi ilə Avro-2024-ün qalibi olan, "Qızıl top" mükafatına layiq görülmüş "Mançester Siti"nin yarımmüdafiəçisi Rodri "İnter Mayami"nin futbolçusu Lionel Messi haqqında danışır.

QOL.az xəbər verir ki, o, 39 yaşlı hücumçunu dünyanın ən yaxşısı adlandırdı:

"Mənim heç bir şübhəm yoxdur ki, Messi tarixin ən yaxşısıdır. Kriştiano fitri istedadı olmadan Messi ilə bərabər səviyyədə oynaya bildi. Amma onlara qarşı oynayanlar hər şeyi fərqi anlayırlar.

Kriştianonun cərimə meydançasına daxil olmasını istəmərdik. Çünki bu ölümcül idi. Amma Messi meydanın hər nöqtəsində olurdu".

Qeyd edək ki, Rodri ötən mövsüm "Mançester Siti"nin heyətində 50 oyuna çıxıb, 9 qol vurub və 14 məhsuldar ötürmə edib.

Qırx ilin xətrinə: Dünya Türk qəhvəsi gününü qeyd edin

Türkiyədə dadmalı olduğunuz ən orijinal ləzzətlərdən biri olan Türk qəhvəsi, özünəməxsus dadı və dəmləmə prosesi ilə seçilir. Lakin bu torpaqlarda qəhvə sadəcə kofeinli bir içki deyil, həm də qonaqpərvərlik və dostluğun simvoludur. Türk mədəniyyətində dərin kök salmış bu ətirli içkini birlikdə içmək, insanları bir-birinə daha da yaxınlaşdırır və söhbətləri daha dərin edən dəyərli bir an sayılır.

Necə deyirlər: "Bir fincan qəhvənin qırx il xətri var."

Elə buna görə də, UNESCO 2013-cü ildə Türk qəhvəsini Qeyri-Maddi Mədəni İrs Siyahısına daxil etmişdir. O zamandan bəri, 5 dekabr "Dünya Türk Qəhvəsi Günü" kimi qeyd olunur. Belə bir özel günün şəərəfinə bu xüsusi içkinin tarixini öyrənək.

Qəhvə Osmanlı İmperiyası dövründə Yəmənin vasitəsilə Sultan Süleymanın İstanbuldakı sarayına gəlib çatmışdır. Sarayın mətbəxindəki ustalar qəhvəni hazırlamaq üçün yeni bir dəmləmə üsulu yaratmağı bacardılar. Türk qəhvəsi adını türklərin keşf etdiyi bu bişirmə üsulundan alıb. Əvvəlcə sarayda məşhur olan Türk qəhvəsi zamanla İstanbul küçələrinə yayılmağa başladı. XVI əsrdə insanlar qəhvə içərək sosiallaşdığı ictimai qəhvəxanalar fəaliyyətə başladı. İstanbul kosmopolit və ticarət mərkəzi olduğu üçün qəhvə bir müddət sonra yenidən sərhədləri aşmağı bacardı. Tüccarlar qəhvə dənələrini uzaq diyarlara apararkən, Avropalı diplomatlar və digər rəsmi şəxslər bu qəhvə mədəniyyətini öz ölkələrində tanıtmaya başladılar.

Türk qəhvəsi əsrlər boyu Türk mədəniyyətinin ayrılmaz bir hissəsinə çevrildi. Onu bu qədər unikal edən cəhət dəmləmə

üsulunun dəyişməz qalmasıdır. Dadlı bir Türk qəhvəsi hazırlamaq üçün çox incə üyüdülmüş qəhvə lazımdır. Qəhvə, "cezvə" adlanan uzun saplı və tökmə dodaqlı bir qabda hazırlanır və kiçik fincanlarda təqdim edilir. Şəkər mövzusunda isə çən-

lər zövqə görə şəkərsiz, az şəkərli və ya şirin Türk qəhvəsini seçə bilərlər.

Türk qəhvəsi ənənəvi olaraq bir stəkan su və lokum ilə birlikdə təqdim edilir. Su, içənlərin damağını təmizləyərək qəhvənin dadını tam hiss etməsinə kömək edir. Qəhvə Türk mədəniyyətində o qədər önəmlidir ki, hətta Türk dilində səhər yeməyi anlamına gələn "kahvaltı" sözü birbaşa "qəhvədən əvvəl yemək" kimi tərcümə olunur. Türkiyədə qəhvə içmək üçün hər zaman bir səbəb var. Qəhvə hər yeməkdən sonra həzm üçün içilir, dost söhbətlərində və ya ev ziyarətlərində daima yer alır.

Belə səmimi görüşlərdə qəhvə ilə fal baxmaq da Türklərin əyləncəli bir ənənəsidir. Türklər boş vaxt olduqda, qəhvə fincanını çevirib qəhvənin dibində yaranan şəkillərdən fala baxırlar. Fincanın içindəki təsvirləri dostlarla birgə şərh etmək ma-

raqlı bir ritualdır. Türk qəhvəsi təqdimatı dini bayramlardan nişan mərasimlərinə qədər hər xüsusi günün ayrılmaz hissəsidir.

Türk qəhvəsi gündəlik həyatın ayrılmaz bir hissəsi olsa da, onun hər bölgədə fərqli dad və hazırlama üsulları var. Məsələn, mastik ağaclarının bol olduğu Ege bölgəsində Türk qəhvəsi mastik saqqızı ilə hazırlanır. Daha meyvəli və kofeinsiz Menençiq qəhvəsi isə Qaziantep bölgəsində xüsusi bir yer tutur. Bu qəhvə cənub-şərqi Türkiyədə yetişən Pistacia terebinthus ağacının dənələrindən hazırlanır. Cənub-şərqi digər məşhur qəhvə növü olan Mırza isə Mardin və Şanlıurfa şəhərlərində məşhurdur. Kəskin ləzzəti ilə seçilən Mırza, qulpsuz kiçik fincanlarda təqdim edilir. Daha yumşaq bir ləzzətə üstünlük verənlər üçün isə Dibək qəhvəsi əvəzlənməz seçimdir. Türk qəhvəsi bişirilmə üsullarına görə fərqlənir: isti qumda, közdə və ya küllükdə bişirilməsi ona unikal bir dad qatır.

Dünya Türk Qəhvəsi Günü öz mətbəxinizdə köpüklü Türk qəhvəsi hazırlayaraq qeyd edin!

Ən önəmli məqam təzə qəhvə dənələri seçməkdir. Qəhvə çox incə üyüdülməli və xüsusi bir qazanda, "cezvə"də su ilə qarışdırılmalıdır. Şəkər miqdarını zövqünüzə uyğun əlavə edə bilərsiniz. Qəhvə qaynamağa başladığıda üzərində bir köpük qatı yaranacaq. Onu diqqətlə töksəniz, köpük fincanın üstündə qalacaq. Qəhvəni bir stəkan su ilə ləzzətlə içə bilərsiniz. Yaxud bu vazkəçilməz içkini öz vətəninizdə ən yaxşı şəkildə dadmaq üçün dərhal Türkiyəyə bir səyahət planlaya bilərsiniz.

Egey sahilinin incisi İzmir

İzmir, Türkiyənin qərbində, Egey dənizinin sahilində yerləşən və həm tarixi, həm də təbii gözəllikləri ilə diqqət çəkən bir turizm cənnətidir. Qədim dövrlərdə Smyrna adı ilə tanınan bu şəhər, eramızdan əvvəl 3000-ci illərə qədər uzanan zəngin tarixi ilə bir çox mədəniyyətlərə ev sahibliyi edib. Şəhərin tarixi yerləri hər biri fərqli dövrlərin izlərini saxlayaraq ziyarətçilərə unudulmaz bir səyahət təklif edir.

Kadifekale (Pagos tepəsi)

İzmirin mərkəzində yerləşən Kadifekale, şəhərin qədim Smyrna dövründən günümüze qalan bir qalasıdır. Böyük İskəndər ömrü ilə eramızdan əvvəl 4-cü əsrdə inşa edilmiş bu qala, şəhərə hakim bir mövqedə yerləşir və İzmir Körfezinin ecazkar mənzərəsini təqdim edir. Burada ki qala divarları, su kanalları və tikinti qalıqları qədim dövrlərdə müdafiə sistemlərinin necə qurulduğunu göstərir.

Teos antik şəhəri

Seferihisar yaxınlığında yerləşən Teos Dionis (Şərab Tanrısı) mədəniyyəti ilə tanınmışdır. Teosun teatri, şəhər divarları və hamam qalıqları bu bölgənin qədim dövr yaşayış tərzini əks etdirir.

Bergama (Pergamon)

İzmirin şimalında yerləşən Bergama, qədim dövrdə bilik və mədəniyyətin mərkəzi kimi tanınırdı. Pergamon Krallığı dövründə burada dünyanın ikinci ən böyük kitabxanası fəaliyyət göstərirdi. Bergama Akropolisi şəhərin yüksək bir təpəsində yerləşir və möhtəşəm mənzərəsi ilə heyranlıq doğurur.

Buradakı Trajan Məbədi, Zeus Qurbangahı və Asklepion Sağlamlıq Mərkəzi bu antik şəhərin dini inanclarından xəbər verir və təbii nə qədər inkişaf etdiyini nümayiş etdirir. Asklepion, qədim dövrdə tibbi müalicə mərkəzi olmuşdur və bu günkü tibbi texnologiyanın ilkin təməli hesab olunur.

Efes antik şəhəri

İzmirin ən məşhur tarixi məkanlarından biri olan Efes qədim dövrlərin ən böyük şəhərlərindən biridir. UNESCO-nun Dünya İrs Siyahısına daxil edilmiş bu şəhər eramızdan əvvəl 10-cu əsrdə qurulmuşdur.

Efesdə yerləşən Celsus Kitabxanası qədim dövrün memarlıq möcüzələrindən biri hesab edilir. Bu kitabxanada vaxtilə 12 minə yaxın əlyazma olub. Şəhərdəki Böyük Teatr isə 25 min tamaşaçı tutumu ilə Roma dövrünün ən böyük teatrlarından biridir.

Artemida Məbədi, qədim dünyanın yeddi möcüzəsindən biri olaraq tanınır və bu qədim şəhərin ən mühüm dini mərkəzi idi.

Aqora antik şəhəri

İzmirin mərkəzində yerləşən bu qədim ticari və sosial mərkəz, eramızdan əvvəl 4-cü əsrə aid edilən Smyrna şəhərinin

Təsisçi və baş məsləhətçi:
Aqıl ABBAS
Baş redaktor:
İradə TUNCAY

Qəzet "Ədalət" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnmə və "Son dakika" MMC Nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.
Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

KAPİTAL Bankın 1 sayılı Nəsimi rayon filialı.
kod: 200112 h/h
Müxbir hesab: 0137010001994
S.W.I.F.T. Bik: AIBAZ 2xhesab N:
38070019411100451111 VOEN: 1300456161
İndeks:0107 Qeydiyyat nömrəsi 100

Ünvan: Bakı AZ1073 Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "AZƏRBAYCAN" nəşriyyatı, 6-cı mərtəbə.
Telefon: 538-05-50, 538-51-31, 534-55-98 Faks: 539-80-26
adaletqezeti@rambler.ru
adaletqezeti@mail.ru, adaletqezeti@box.az

Tiraj: 1500
Sifariş: 206
Çapa imzalanmışdır:
21.11.2024

